

ምዕራፍ አራት

የመሪ ባሕርይና የአመራር ስልቶች

ማንኛውም ሰው መሪ በመሆኑ ብቻ ሳይሆን ተፈጥሮአዊና የአስተዳደግ ባሕርይ አለው። ተፈጥሮአዊ ባሕሪውና የአስተዳደግ ሁኔታው በአመራሩ ላይ ተጽዕኖ ያደርጉበታል። መሪዎች መሪ ሆነው የሚወለዱ ሳይሆኑ በጊዜ ሂደት ውስጥ የሚገኙ፣ የሚያድጉና የሚከሰቱ ሊሆኑ ይችላሉ። አመራር ሳይንስም ሥነ ጥበብም ነው ይባላል። በመሆኑም የግል ባሕርያቸውና አስተዳደራቸው ወይም ልምምዳቸው ማንነታቸውን ሊወስን ይችላል። «አንተም ከሕዝቡ ሁሉ አዋቂዎችን፣ እግዚአብሔርን የሚፈሩትን፣ የታመኑ፣ የግፍንም ረብ የሚጠሉትን ሰዎች ምረጥ»። (ዘጸአት 18፡21ን ይመልከቱ)።

4.1. የመሪ ባሕርያት

መሪ ራሱ እንደ ማንኛውም ፍጡር ሰው ነው። በእርግጥ ከተቻለ መሪ ከሌለው ሰው የተሻለ ቢሆንና ቢገኝ ይመረጣል። ሆኖም ራሱ ያው ሰው ነው። ይህም ማለት ይደከማል፣ ያዝናል፣ ይደሰታል፣ ይሳሳታል፣ ችግር ይገጥመዋል፣ ብቸኝነት ይሰማዋል፣ ወዘተ... ወይም በአጠቃላይ እንደ ማንኛውም ሰው የባሕርይ ለውጥ ይታይበታል። ነገር ግን መሪ መሪ መሆኑን ካረጋገጠ ተከታዮች አሉት ማለት ነው። በዚህም የባሕርይ መስተካከልና ለውጥ ያስፈልገው ይሆናል። የጥሩ ባሕርይ መኖርም ሁል ጊዜ ጥሩ መሪ አያደርግም። መሪ መሆን የሥልጣን ስሜት ማርኪያ ምኞት ሳይሆን የአገልግሎት ቀንበርና ኃላፊነትን መሸከም ነው።

አንድ ሰው የሥራ ምድብ ስለተሰጠው ብቻ መሪ ሆነ ማለት እንደማይቻል ታዋቂው የአመራር ሙያ አሠልጣኝ ዶ/ር ጆን ማከስዌል* አበከረው ይናገራሉ። መሪም ሌሎችን የመሳብና የመለወጥ

* John C. Maxwell, Video Cassette on "Learning the 21 Irrefutable Laws of Leadership", (Nelson/Word :1999). He is America's expert on leadership and an author of 22 books.

ተሰጥሎ ያለው ሊሆን እንደሚገባ ያስገነዝባሉ። እንደ እኚህ ሰው አባባል «መሪው» እኔ መሪ ነኝ ስላለ ብቻ መሪ አይሆንም፤ ሌሎች መሪነቱን ተቀብለው ሲከተሉት እውነተኛ መሪ (Real Leader) መሆኑ ይረጋገጣል። ካልሆነ ግን ለሥራ መደቡ የተሰጠ መሪ (Positional Leader) ብቻ ሆኖ ይቀራል።

በአሁኑ ጊዜ ትክክለኛና እውነተኛ/ሐቀኛ ወይም ቅንነት (Integrity) ያለው መሪ ለማግኘት ብዙ ብዙ መልፋት ሳያስፈልግ አይቀርም። ያውም ከተገኘ ነው። ይህ ጉዳይ በኅብረተሰብ ላይ ያለውን የሞራል (የሥነ ምግባር) ድቀትና ውድቀት (Ethics) ያመለክታል። ታማኝነት ከነደብዛው እየኮበለለ ነው። «እኔ ለመሀተቤ»፤ «ፊርማና ወረቀት ቀሪ ነው ተቀዳጅ፤ መተማመን ብቻ ይበቃል ለወዳጅ» ይል የነበረው ያ ትውልድ ከመቃብር ሲነሣ ምን ይለን ይሆን? በቤቱ፤ በሥራ ቦታው፤ በአስተዳደር፤ በገንዘብ-ነክና በንብረት-ነክ ጉዳዮች፤ በመውጣትና በመግባት ታማኝ፤ ወዘተ... የት ይገኝ ይሆን?

በዚህ አጋጣሚ የሀገራችን ብሂሎችን በወረቀት ሰፍረው እንዲቀመጡ በማሰብ ብዙ ልጠቀምባቸው ችያለሁ። አባባሎቹ በአሁኑ ዘመን የሞኝነት ቢመስሉም ከሕሊናችን ባይጠፉ መልካም ይመስለኛል። ስለሆነም አሁንም አንድ ልጄምር። «እናት ኢትዮጵያ ሞኝ ነሽ ተላላ፤ የሞተልሽ ቀርቶ የገደለሽ በላ» ይባል ነበር። ታዲያ ታማኝነት በሁሉም ዘርፍ ጫው/ውድ መሆኑን ለማመልከት የምንጠቀምበት ነው። ጫው ጥንት መገበያያም ስለ ነበር ውድ ነበር ይባላል። በቤተ ክርስቲያንም እንኳን እየጠፋ ነው። ለምሳሌ፡- ምሎ ተገዝቶ ብድር ይጠይቅና፤ ጉዳዩ ሲሳካለት ዳግም አይመለስም። በሌሎችም ቦታዎች እንደዚሁ እየሆነ ነው። ድሮ ሐረር ሳለን ነጋዴዎች (ሱቅ ውስጥ) ዋጋ ሲናገሩ እቅጩን ነበር የሚናገሩት። «ከገዛህ ግዛ ካልገዛህ ተወው» ይሉ ነበር በቅንነታቸው። አሁን ግን በሽታው ተስፋፍቷል፤ ድሬዳዋም መርካቶ ሆናለች። ድሮ ድሬዳዋ ሌባ አልነበረም። ቢገኝ ሕዝቡ ወጥቶ አሸዋ ውስጥ ይቀብረው ነበር። አሁን ግን እንደዚያ አይደለም። ታማኝነት በሁሉም መልኩ ጠፍቷል።

የመንግሥት ንብረት ወደ ቤቱ ሲያግዝ፤ የቤተ ክርስቲያን ንብረት አላግባብ ሲጠቀም ምንም አይሰማውም። ሕሊናው ከላሸቀ ሰው ምን ይጠበቃል? ከዘራፊስ በምን ይለያል? ልዩነቱ ባለሥልጣኑ ወይም ሠራተኛው በድብቅ፤ ዘራፊዎች ግን በግልጽ ስለሚያደርጉት ብቻ ነው። የሰው ንብረት ከሆነ እርሳስ መውሰድና ትልቅ ንብረት (ለምሳሌ መኪና) መውሰድ አንድ ናቸው። አዩኝ አላዩኝ ተብሎ

የሚሠራ ተግባር ሁሉ ችግር አለበት። ታማኝ ባሪያ ሆኖ መገኘት ግን ምንኛ ያስደስታል?

ስለዚህ ነበር ዳንኤል በአራት ነገሥታት ሥልጣን ሥር ሲያልፍ በታማኝነት በመገኘቱ ሰው ብቻ ሳይሆን፤ እግዚአብሔርም እንኳን «አንተ እጅግ የተወደድህ ---» ብሎታል። ጠላቶቹ አድመው ሊከሱት ቢነሡም ከአምላኩ ሕግ በስተቀር ምንም አላገኙበትም። (ዳንኤል 9፡23፤ 10፡11 እና 19ን ይመልከቱ)። ይህ ቃል በእንግሊዘኛው መወደድ ብቻ ሳይሆን ለየት ያለ ትርጉም ነው የሚሰጠው፤ ("...for you are highly esteemed" (NIV). ይህም ሞገስን ማግኘትንና በእግዚአብሔር መከበርን ያመለክታል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም «እንዲያስ ምግባቸውን በጊዜው ይሰጣቸው ዘንድ ጌታው በቤተ ሰዎች ላይ የሾመው ታማኝና ልባም ባሪያ ማን ነው? ጌታው መጥቶ እንዲህ ሲያደርግ የሚያገኘው ያ ባሪያ ብፁዕ ነው፤ እውነት እላችኋለሁ፤ ባለው ሁሉ ላይ ይሾመዋል» ብሏል። (ማቴዎስ 24፡45-47ን ይመልከቱ)። ሕዝብንና የእግዚአብሔርን ቤት የሚያተራምስ ሁሉ ምን ጥያቄ እንደሚጠብቀው ቢያስተውል ኖሮ ከብዙ ነገር እንደሚታቀብ እገምታለሁ።

በአሁኑ ጊዜ በፖለቲካ አስተዋጽኦቸውና ታማኝነታቸው ብቻ ካልሆነ ታማኝ የአገር መሪዎችንም ማግኘት በድፍኑ አስቸጋሪ ሳይሆን አይቀርም። ይህንንም በየክልሉ ከሚመዘበረውና «በሕዝብ ማስታወቂያ ከሚነገረን» መረጃዎች መገንዘብ ይቻላል። ይህ እንግዲህ እንዴት ሊሆን ቻለ? መሪዎችስ ራሳቸውን መጠየቅ አይገባቸውም ወይ? በማንም ሰው ላይ እጅ መጠቆም ሳይሆን ሁላችንም ተጠያቂ ልንሆን ነው። በእርግጥ ዳንኤልን ከአናብስት አፍ ያዳነው ወይም ከመበላት ያተረፈው የፖለቲካ ታማኝነቱ አልነበረም። ታማኝ ጌታ ግን ከእርሱ ጋር ስለ ነበር መላእክቱን ልኮ የአንበሶቹን አፍ ዘግቷል። ታማኝ ባሪያ ሲያስፈልግ ዋጋው በግልጽ ይከፈላል።

ንጉሡ ዳዊት ስለ መሪ ሲናገር እንዲህ ብሎ ነበር፤ «የእስራኤል ጠባቂ እንዲህ ይላል፤ በሰው ላይ በጽድቅ የሚሠለጥን፤ በእግዚአብሔርም ፍርሃት የሚነግሥ ፤ እርሱ እንደ ማለዳ ብርሃን እንደ ፀሐይ አወጣጥ፤ በጥዋትም ያለ ደመና እንደሚደምቅ፤ ከዝናብ በኋላ ከምድር እንደሚበቅል ልምላሜ ይሆናል።» (2ኛ ሳሙኤል 23፡3-4ን ይመልከቱ)።

የመሪ ማንነት ከባሕርይ ጋር የተያያዘ በመሆኑ፤ አንድ መሪ ነኝ የሚል ሰው የሚከተሉትን ባሕሪያት ማሳየት ይጠበቅበታል።

- ፍጹም ባይሆንም የራሱን ማንነት እየጠበቀ ሚዛናዊ አመለካከትና ቅን ፍርድ የሚኖረው፤ በመጠን የሚኖርና ነገርን የሚያላልፍ፤

- በድንገት ለሚያጋጥመው ንዴት ፈንታ የማይሰጥና ራሱን የሚገዛ፤ (ገላትያ 5፡23፤ 1ኛ ቆሮንቶስ 9፡25፤ ቲቶ 1፡7፤ ምላሌ 25፡28) ።

- ተደባዳቢና ጥለኛ ወይም ቁጡ ሰው ሆኖ ቃሉ እንደ ጭንቁር የሚባል ያልሆነ፤ የሚኮሰኩስ ሕይወት የሌለው፤

- ገርና እሺ ባይ፤ ተቆርቋሪና የተሰወረ አጀንዳ የሌለው፤ በማንኛውም ስፍራ የማይለዋወጥና ራሱን የሆነ፤

- ትክክለኛና እውነተኛ ሲሆን፤ ከንቱና ነውረኛውን ረብ የማይመኝ፤ ብልሹ ሥነ ምግባር የማያላይ፤ መልካም ጥበብንና ጥንቃቄን የሚጠብቅ፤ (ዘጸአት 18፡21፤ ምላሌ 3፡21፤ ቲቶ 1፡8ን ይመልከቱ) ።

- እንግዳ ተቀባይና ሰው አካባሪ፤ ንፋግና ስስታም ያልሆነ፤ ያለውን ለሌለው የሚያካፍል፤ በጎውን ለማድረግ የሚቀና፤ ከሰዎች ጋር የሚግባባና የሚስማማ፤ አብሮም ሊሠራ የሚችል (ሮሜ 12፡12፤ 1ኛ ጴጥሮስ 3፡13) ፤

- ከራሱ ጋር የማይጣላ፤ በከንቱ ነፋስን የማይጎስም ሆኖ፤ ከሌሎች ለመማር የተዘጋጀና ራሱም ለማስተማር የሚበቃ (1ኛ ቆሮንቶስ 9፡26፤ ቲቶ 1፡9) ፤

- በውሳኔው የማያወላውልና በሁለት አፍ የማይናገር፤ ቃሉ ቃል የሆነ፤ አዎንና አይደለም የማይል፤ ቃሉን የማያጥፍ በተናገረው/በውሳኔው የሚጸና፤ ሁለት ውሳኔ የማይወስን፤ ግን አስቦ

የሚወስን፤ እንደ ብሂላችን «የተናገሩት ከሚጠፋ የወለዱት ይጥፋ» የሚል፤

- በከንቱ የማያነበድድ፤ ከብሩን የሚጠብቅ፤ የራሱን ማንነት በማይረባ ነገር የማይሸጥ፤ ደፋርና ልቡ የማይርድበት፤ «እንደ አፈ ያለ ሰው የሸሸና ነፍሱን ያድን ዘንድ ወደ መቅደስ የገባ ማን ነው?» (ነህምያ 6፡11) የሚልና በዓላማ ጽኑ የሆነ፤

- ለሰው ልጆች ትልቅ ግምት ያለው ሆኖ፤ ሰውን በሰውነቱ እንጂ በማንነቱ የማያበላልጥ፤ ለጠላቱ እንኳን በጎ ነገርን የሚያስብና የሚመኝ፤ በዓመፅ ደስ የማይለው፤ (ዘጸአት 9፡19-20፤ 1ኛ ቆሮንቶስ 13፡7፤ ሉቃስ 23፡34 እና የሐዋርያት ሥራ 7፡59-60)፤ በተጨማሪም በፍርድ አድልዎ ሳያደርግ ታላቁን እንደሚሰማ ታናሹንም እንዲሁ የሚሰማ፤ ፍርድ የእግዚአብሔር እንደሆነ የሚረዳ፤ (ዘዳግም 1፡17፤ 16፡19፤ 27፡19 ይመልከቱ) ።

- የሰው ነገር የሚገደውና የሚያሳስበው፤ ግንኙነቱን ዘወትር የሚጠብቅ፤ በወሬ የማይፈታ ሆኖ መሰል ባሕርያትን የሚያንጸባርቅ መሪ የታደለና የተመሰገነ ነው።

ይህንን አጠቃላይ አባባል ቴድ ኤንግስትሮም ባሉት አጭር ቃል መዝጋት ይቻል ይሆናል።

"Any study of the Christian leadership is incomplete unless the life of Christ is studied--- True greatness and true leadership is achieved in selfless service to others".¹

ትርጉሙም «የክርስቶስ ሕይወት ካልተጠናበት ማንኛውም ክርስቲያናዊ አመራር ቢሆን ምሉዕ አይሆንም። እውነተኛ ታላቅነትና እውነተኛ አመራር ሊገኝ የሚችለው ከራስ ወዳድነት በጸዳ መንፈስ ሌሎችን በማገልገል ነው።»

ፒተር ዊውቻርክ የተባለ ጸሐፊ ደግሞ እንደዚህ ብሎ ነበር፤

"Poor leaders will take their people as far as they themselves are able and willing to go.---And good leadership ensures that people reach their

maximum potential and go beyond the personal limitations of the leadership itself."²

ትርጉሙም «ደካማ መሪዎች ሕዝቡን መውሰድ የሚችሉት እነርሱ ሊሄዱ እስከሚችሉበትና እስከሚፈቅዱበት ድረስ ብቻ ነው። ጥሩ መሪዎች ደግሞ ሕዝቡ ከፍተኛ ችሎታውንና ከዚያም የግል የአመራር ውስገነቶችን አልፎ እንዲሄድ ይረዱታል» ይላል። ይህ መቼም መታደል ነው።

ጌታ ኢየሱስም እንደዚህ ብሏል፤ «እንዲሁ እናንተ ደግሞ የታዘዛችሁትን ሁሉ ባደረጋችሁ ጊዜ፤ የማንጠቅም ባሪያዎች ነን፤ ልናደርገው የሚገባንን አድርገናል በሉ» (ሉቃስ 17፥10 ይመልከቱ)። አድርገናልና ምንድርን ነው የሚሰጠን? ብላችሁ አትጠብቁ፤ ብቻ ዝም ብላችሁ የሚገባውን አድርጉ። በቀኑም መጨረሻ በዕጣ ከፍላችሁ ታርፋላችሁ (ዳንኤል 12፥13ን ይመልከቱ)።

በአጠቃላይ በቤተ ክርስቲያንም ይሁን በሌላ የሥራ ቦታ አስቸጋሪ ባሕርይ ያላቸው ሰዎች አይታጡም። የእነዚህም ሰዎች ባሕርይ በጥናት እንደተረጋገጠው የተለያዩ ምክንያቶች ሊኖሩት ይችላል።

ለጊዜው ጥቂቶቹን ልንጠቅስ እንችላለን፡-

1. የጠላትነት ባሕርይ ያላቸው (Hostile)፡- ንዴተኛና ተጨቃሚዎች ሊሆኑ ምናልባትም በቤታቸው የመጀመሪያ ልጆች ሊሆኑ ይችላሉ ይባላል። ትንሽ ነገርን እንኳ ቢያሸንፉ ለእነርሱ ትልቅ ድል ነው፤ ወይም የአስተዳደግ ዘዴ ያመጣው ችግር ሊሆንም ይችላል። ታዲያ እነዚህን በእርጋታ አዳምጦ ማሳመን ይቻላል።
2. ሁሉን አውቃለሁ ባዮች (I know it all types)፡- ምንም ዓይነት የውይይት ርእስ ይነሣ እነርሱ ሁሉን የሚያውቁ ይመስላቸዋል። መድረኩንም ለመቆጣጠር ይመኛሉ። ለሌሎች ዕድል ፈንታ አይሰጡም፤ በጣም መናገር ይወዳሉ። ተናግረውም አይጠግቡም፤ የሚሰማቸው እስካላጡ መናገር ያስደስታቸዋል። እንዲያውም ከእነርሱ የተሻለ አላብ የሚሰጥ ሲኖር አላቡን ማቋረጥና ቢቻላቸው ተስፋ ከማስቆረጥ (ዲሞራላይዝ ከማድረግ) አይመለሱም።
3. ውሳኔ ላይ ቶሎ የማይደርሱ (Indecisive)፡- ውሳኔዎችን ለመስጠት ረጅም ጊዜ ይፈጅባቸዋል። ነገሮችን ማሸት ይወዳሉ። ወላዎቶች ወይም ፍጹምነትን የሚጠብቁ ሆነው፤ የተጣራውንም ቢሆን ማጣራት ይመኛሉ። በኮሚቴ አብሯቸው መሥራት በጣም

ከባድ ነው ይባላል። በእርግጥ ሁል ጊዜ ፍርሃት አይለያቸውም። ድፍረት ስለሌላቸው አዝጋሚዎችና ጎታቸው ናቸው።

4. አሜን ባዮች (Yes men) :- እነዚህ ደግሞ ሁሉን የሚደግፉ ሆነው የሚቃወሙት ነገር ያላቸውም አይመስልም። እንደ እነዚህ ያሉ ሰዎች ለከብር ዘብነት ምቹዎች ናቸው፤ አለቃቸው እንዳደረጋቸው እየሆኑ ይከተላሉ። ባለፈው ዓመት በኢትዮጵያ ቴሌቪዥን የቀረበ አንድ ቲያትር ነበር። ሰውዬው እንደ በግ ባ! በሉ ሲላቸው ይላሉ፤ እንደ ፍየል ሚያ! በሉ ሲላቸው ይሉ ነበር። ሲረግጣቸውና በላያቸው ሲሄድ ይስቃሉ፤ ከመካከላቸው አንድ ብቻ ተቃዋሚ ነበር። በመጨረሻ አለቃው እርሱን ብቻ ነበር ያደነቀው። ያ ቲያትር ለመሪዎችና ለአሜን ባይ ተከታዮች (Followers) ምንኛ ትምህርት የሚሰጥ እንደ ነበር በቀላሉ መረዳት ይቻላል። እንደ እነዚህ ያሉትን ሰዎች ባሕሪያቸውን ያወቁ ደካማ መሪዎች ይጠቀሙባቸዋል። በኮሚቴነት ሲጠቅሙ በደስታ ይቀበላሉ፤ ውጤታቸው ግን ፍሬ ቢስ ነው። እነዚህ ሰዎች ለመሪነት ጥሩ እንዳይደሉ ብዙዎች ይስማሙበታል። ዳሩ ግን ጥሩ ተከታዮችና አድናቂዎች ናቸው።

5. ተአማኒነት የሌላቸው:- የሚናገሩትና የሚሠሩት ለየቅል ሆኖ ድርጊታቸው ሁሉ ጥያቄ ውስጥ የሚገባ ነው። ጥርጣሬ ፈጣሪና ሽብር ነገሮችም ናቸው። አፋቸው ሌላ ተግባራቸው ሌላ በመሆኑ እነርሱ ተሸብረው ከሆነ ሌላውም እንዲሸበር ሁኔታዎችን ያመቻቻሉ። እንደ እነዚህ ያሉ ሰዎች የሌላውን ንዝን የሚወዱ (Sadist) ናቸው። ስለሆነም ከእነዚህ ዓይነት ሰዎች መራቅ ይበጃል።

4.2. የአመራር ስልቶች

በዚህ ክፍል በሥራ አመራር/ማኔጅመንት ጽንሰ አሳብ ውስጥ እንደ ስልት የቀረቡ አንዳንድ ነጥቦችን መመልከት ይጠቅማል። ለምሳሌ፡- ቀደም ባሉት ዓመታት ዳግላስ ማግራገር የተባለው የሥራ አመራር ጠበብት "Theory X and Y" ብሎ የሰዎችን የአመራር ባሕርይና

ስልት ለማስቀመጥ ሞክሮ ነበር። ከዚያ በኋላ ሌሎችም "Z" እና "R" ብለው አቅርበዋል። እነዚህም፡-

1. (X) :- ሰዎችን ሁሉ እንደማይንቀሳቀሱ ቋሚ ነገሮች አድርጎ የሚመለከትና የሚያንቀሳቅሳቸው እንደሚያስፈልጋቸው ይናገራል። እነዚህም ሰዎች ኃላፊነት ለሰማይወስዱ ማደግ እንደማይችሉና ሥራ የማይወድቱባቸውን አድርጎ ይመድባቸዋል። ሊያመቻቸውም ከሥራ ይሸሻሉ፤ ለሰህንም ሌላ ሰው እንዲቆጣጠራቸውና እንዲያንቀሳቅሳቸው ያስፈልጋቸዋል ይላል። ይህን ለመቀበል ያዳግተኛል። ማንኛውም ሰው ዕድልና ጊዜ ቢሰጠው ማንም የደረሰበት ቦታ ሊደርስ እንደሚችል እምነት አለኝ። ነገሮች ቢመቻቹለት ማንም ከማንም አያንስም። በሰዎች አእምሮ የእውቀት መቀበል ችሎታ እጅግም አይበላለጥምና።
2. (Y) :- የውጭ ቁጥጥርና ማስፈራራት ብቻ ሰዎችን እንደማያሠራ የሚያስተምር ትምህርት ሆኖ አንዳንድ ነገሮችን ሰዎች የሚሸለሙ መሆናቸው ከተነገራቸው በደስታ ይሠራሉ ብሎ ያምናል። በመሆኑም በተመቻቸ ሁኔታ አብዛኛው ሰው ሊማር፣ ሊያድግና ችግር ሊፈታ ይችላል። ሰዎች እንደሚያድጉና እንደሚማሩም ያምናል። በዘመኑ የተሻለ አመለካከት እንደነበረው ይነገራል።
3. (Z) :- ይህ ደግሞ በቅርብ ዘመናት የተጀመረ ሰዎችን የሚያሳትፍ የሥራ አመራር ጽንሰ ሀሳብ ነው። በቡድን መሥራትን ያምናል፤ በጋራ የተሠራውም ውጤታማ ይሆናል ይላል። ስለዚህ ክፍተኛ ተሳትፎ ይጠይቃል። በእንግሊዝኛው አባባል (Participative management) የሚሉትን የሚወክል ይመስላል።
4. (R) :- በቅርብ ጊዜያት የታወቀና መንፈሳዊ ይዘት ያለው የሚመስል የአመራር ስልት ነው ማለት ይቻላል። ይህ ጽንሰ ሀሳብ ለሰዎች ክፍተኛ ግምት የሚሰጥ ሆኖ በእኩልነት፣ በግልጽነት፣ በዕርቅና ኃላፊነትን በመከፋፈል የሚያምን ነው። ይህንን ትምህርት በቀደምትነት ከሚያራምዱት ዋንኛ ተጠቃሽ ምሁር ዋይኔ አልደርስንና ዋልተር ራይት ናቸው። ጸሐፊዎቹም በአሜሪካን አገር ትላልቅ ድርጅቶችና መሥሪያ ቤቶች በዚሁ ትምህርት ላይ ሴሚናር በማካሄድም የታወቁ ናቸው። የሰውን ልጅ የክብር ቦታ ያወቁና የተረዱ ይመስላሉ።

ታዲያ ይህ ትምህርታቸው እንኳን ለውጭው ዓለም ለቤተ ክርስቲያንም እጅግ አስፈላጊና ጠቃሚ መሆኑ ይነገራል።

ለምሳሌ፡- ዋይኒ አልደርሰን ማክዶናል (Alderson & McDonnell)* በአሜሪካን አገር አንድ የአየር መንገድ ድርጅት ከስሮ ሊዘጋ በነበረበት ወቅት እርሳቸው ይህንን የአመራር ስልት ተጠቅመው እንዴት ዳግም እንዲያንሰራራ እንዳደረጉት በመጽሐፋቸው ውስጥ ተጠቅሷል። የሌላ ባህል ካላጓጓን በስተቀር ይህ ስልት በተለይ ለአፍሪካውያን አስቸጋሪ ሊሆን የማይችል ይመስለኛል። በዚህ ትምህርታቸው ውስጥ አምስት እሮችን (5R's) ይጠቅሳሉ። እነዚህም፡- (Relationship) የሰዎች የእርስ በርስ ግንኙነት፤ (Reconciliation) ዕርቅ፤ (Responsibility) ጋላፊነትን መወጣት፤ (Right) ትክክለኛነትና እውነትን ማድረግ፤ እና (Result) ውጤት ላይ መድረስ።

እነዚህን ጽንሰ ሀሳቦች መመዘኛ በማድረግ በአሁኑ ወቅት ይታያሉ የሚባሉትን የአመራር ዘዴዎችና ዓይነቶች (Leadership styles) ከዚህ እንደሚከተለው ለማቅረብ እሞክራለሁ። እነርሱም አንዱ ከአንዱ ይሻላል ተብለው የቀረቡ ላይሆኑ በተነጻጸሪነት እንደሚሠሩና እያንዳንዳችን ባብላጫው የምንጠቀምባቸውን ዘዴዎች በመገምገም ወደተሻለው ስልት እንድንደርስ ቢረዳ በማለት ነው። በእርግጥ ሁሉንም እንዳስፈላጊነታቸው ለተወሰነ ወቅት ልንጠቀምባቸው እንችል ይሆናል። በአብላጫው የምንጠቀምበት ዘዴ የግል ባሕሪያችን ድምር ሆኖ ይታያል። ምናልባት አንዱን አክሮ መያዝ የዘመመ አመለካከት እንዲኖረን ያደርግ ይሆናል የሚል ግምትም አለ። እስቲ ቀጥለን የሚገለጹበትን የአመራር ስልቶች እናገናኝብ።

* Alderson & McDonnell, are founders for "Value of the Person", Theory R Management indicating Leadership principles of Love, Dignity, & Respect.

4.2.1. አቶክራቲክ

(Autocratic, Authoritarian, Paternalism/
Benevolent) :-

በአማርኛ «ፈላጊ ቆራጭ የሆነውና አባታዊውን የአገዛዝና የአስተዳደር ባሕርይን» ይወክላል። እነዚህ የተጠቀሱት የእንግሊዝኛ ቃላት እምብዛም ልዩነት የሌላቸው የሚወራረሱና የሚደጋገፉ የአንድ ሣንቲም ሁለት ገጽታዎች ያህልም የማይነጣጠሉ ሊሆኑ ይችላሉ።

ለምሳሌ፡- ፓተርናሊዝም «አባታዊነት መሰል» አስተዳደርን ሲያመለክት የአባትነት ፍቅር ላይሆን ለልጅ ነጻነት አለመስጠትን የሚጠቁም ሊሆን ይችላል። ነጻነትንና በራስ መደገፍን የማያበረታታ ሆኖ ያለ እርሱ መገኘት ውሳኔዎች እንኳን ቢወሰኑ ለመቀበል ፍላጎት አያሳይም። የራሱ አላብ ተቀባይነት እንዲያገኝ ጥረት ማድረጉ አይቀሬ ነው። ሰዎች ራሳቸው በራሳቸው ውሳኔ ላይ እንዲደርሱ አያበረታታም። ሁልጊዜ የእርሱ በረከት (Blessings) እንዲጨመር እንደሚያስፈልጋቸው የሚያምኑ ተስፈኞች/ጥገኞች ያደርጋቸዋል።

አውቶሪቲሪያንም እንደዚሁ የራሱ ባሕርይ አለው። ጠንካራና ግትር አቋም ያራምዳል። ቁጡና ተፅእኖ ማድረግ የማይለየው ነው። ትክክሉ መንገድ የራሱ ብቻ ስለሚመስለው የሌሎችን አላብ ለማስተናገድ ይቸገራል። የሌላ ሰው አላብ ለማዳመጥም አይሻም። ማንስ እንዲህ አድርግ አታድርግ ብሎት? ለሌላው ሜዳ የሆነውን ሁሉ እርሱ ገደል ነው ብሎ ሊከራከር ይችላል። እኩልነትን የማያበረታታ የዘመናዊ ሥራ አመራር ተቃራኒ ነው። በተረፈ ከሁሉም በፊት ክቡር የሆነው ሰው የክብር ቦታውን ማግኘት አለበት የሚለው አላብ ላይሆን የምርት ውጤት ግብዓቶች እእምሮውን ስንግው ይይዙታል። በመሆኑም በመጀመሪያ ቀዳሚነት ማግኘት ያለበት ሥራ ነው ብሎ ይሟገታል።

እኔ ሥራዬ ስለሆነ ከእኔ በላይ የሚያውቅ የለም ብሎ ስለሚያስብ በሌሎች ሰዎች አይተማመንም። አልፎ አልፎ ሥልጣንን በአግባቡ የሚጠቀምበት ቢገኝ በጎ ጎን ሊኖረው ይችላል ይሆናል። ለምሳሌ፡- የምንሠራበት መሥሪያ ቤት በድንገት በእሳት ቢቀጣጠል ተፈላጊውን ወቅታዊ እርምጃ ለመውሰድ ኮሚቴ፣ የቦርድ አባል ወዘተ. . . መሳሰሉ አስፈላጊ አይሆንም። ስለሆንም ኃላፊው ሥልጣኑን በቀጥታ መጠቀም ይችላል። በሌላ ስልት የተካኑም ቢሆኑ ለዚያ ቅጽበት ሊጠቀሙበት ይችላሉ። እንደዚህ ዓይነት የአመራር ስልት የሚጠቀሙ መሪዎች ለውትድርናና ለመሰል ኃላፊነቶች እርምጃ አወሳሰድ ወላኝ ናቸው።

ይህ የአመራር ዘዴ/ስልት የዲሞክራቲክ አመራር ሌላው ተቃራኒ ጫፍ ነው። በቤተ ክርስቲያንም እንኳ በግልጽ ይታያል። ይህንን ዓይነት መሪ ለማግኘት በተለይ በአፍሪካ ብዙ መልፋት አያስፈልገንም። መሪ ሁሉ እንደዚህ የሚመስልበት ሀገር ምናልባት ኢትዮጵያ አንዷ ላትሆን አይቀርም። በእርግጥ ሩቅ ምሥራቆችም ይህንን ዓይነት አመራር በከፍተኛ ደረጃ ይለማመዳሉ። ለዚህም ነው የቤተ ክርስቲያን መጋቢ/መሪ እንደ ሰው ሳይሆን እንደ ሌላ ፍጡር የሚቆጠረው። እንዲያውም ከሌላ ፕላኔት የመጣ ሳይመስላቸው አይቀርም። ስለሆነም ነው ከጥቂት ዓመታት በፊት የሀገር መሪያቸው ሲሞቱ እነርሱም አብረውት የሞቱት። የሰሜን ኮሪያው ኪም ኢል ሱንግ ሲሞቱ ብዙዎች አብረዋቸው እንደሞቱ አይዘነጋም። ይህ ፍቅር ሳይሆን አምልኮታዊ ተጽዕኖ (Cult) ነው። እንዲያውም በአንዳንድ አገሮች ባህል ጌታው ሲሞት ባሪያም በሕይወት አብሮት ይቀበር የነበረው በዚህ ዓይነት ሥርዓት ውስጥ ነው። በእኛም አገር ይህ ልምድ ጥንት እንደነበር ይወራል።

እንደዚህ ዓይነት መሪዎች ታላቅነትና እኔነት ስለሚሰማቸው ያለእነርሱ ተሳትፎ ፀሐይ ወጥታ የምትገባ፤ መሽቶ የሚነጋም አይመስላቸውም። ምእመኑ ወይም ሕዝብ ምንም አያውቅም እያሉ ሁልጊዜ ጡጦ የሚጠባ ሕፃን ያደርጉታል። እነዚህ መሪዎች አምባገነንነታቸው ከፍተኛ ደረጃ ሲደርስ ሕዝብ እንዳያውቅ፤ ትምህርት እንዳያገኝ፤ አንብቦ እንዳይረዳ መማር መጥፎ ነው ባይሉም መማርን በሁኔታዎች ሁሉ ያዳከማሉ። በወጣቱ ላይ በሚያሳድሩት ተጽዕኖ ሥነ ልቡናውን ይገፉታል። በዚህም ደፍሮ የሚቃወማቸው ይጠፋል። ለውጥ የሚያመጣ እንቅስቃሴ ሁሉ ስለሚያፍኑ እጅግ አስቸጋሪ ቀንበር በሕዝብ ትከሻ ላይ ይጭናሉ። በመሆኑም "Absolute Power corrupts absolutely"* እንደሚባለው ፍጹም ሥልጣናቸው ጭፍን ጥፋት እንዲፈጽሙ ያደርጋቸዋል።

በእኛ አገር የኮሚዩኒዝም ሥርዓት በወጣቱ ሥነ ልቡና ላይ ያመጣውን ቀውስ መገመት አያዳግትም። የቀደሙት ወጣቶች ሀገራዊ ስሜት የነበራቸውና ቆራጦችም ነበሩ ማለት ይቻላል። ዳሩ ግን የአሁኑን ዘመዊ ትውልድ ስንመለከት የሀገር ፍቅሩ ከውስጡ ሊሟጠጥ የተቃረበ ይመስላል። በእርግጥ የፈጠራን ችሎታ የማያበረታታ እንደዚህ ያለ አገዛዝ ፈጽሞ የለም። ምክንያቱም ለውጥ ለራሱ ያስጋዋልና። በአጠቃላይ ከሌሎች የአመራር ዘዴዎች/ስልቶች ጋር

* Ted W. Engstrom, *The Making of a Christian Leader*, 1976, P. 68.

በጣም ራሴሠራ ጠቃሚነት እንደሚኖረው ይታመናል። ታዲያ ግትር አለመሆን (Flexibility) በማንኛውም መስክ ቢሆን ይጠቅማል። የዚህን አመራር ጎጂነትና ውጤት ከዚህ በታች በሚመለከተው ምሳሌ ማጠቃለል ይቻላል።

ከብዙ ዓመታት በፊት አንድ አይሁዳዊ የሆነ ቤተሰብ በጀርመን አገር ይኖር ነበር። ወንድ ልጃቸውም ለአባቱ ታላቅ አክብሮት ነበረው። የቤተሰቡም ሕይወት በሃይማኖት ልምዶች ዙሪያና እምነታቸው የሆነ ይመስለው ነበር። አባታቸውም ዘወትር በታማኝነት ወደ ምኩራብ ይወስዳቸው ነበር። ከዕለታት አንድ ቀን ቤተሰቡ በሙሉ ወደ ሌላ የጀርመን ከተማ ለመኖር ሄዱ። በዚያም ከተማ ምኩራብ አልነበረም። የቤተሰቡም ሕይወት አሁን ባሉበት የሉተራን ቤተ ክርስቲያን ዙሪያ ሆነ። አባትዬውም አንድ ቀን ለቤተሰቡ በሙሉ አዋጅ አስተላለፈ። ከዛሬ ጀምሮ የአይሁዳዊ ልማዳችንን ትተን የሉተራን ቤተ ክርስቲያን አባል ሆነናል አለ። ምክንያቱም የንግድ ደንበኞቹ ሉተራን በመሆናቸው ለንግዱ ሲል የቤተሰቡን የሃይማኖት ልምድ ቀየረው። ወጣቱ ልጅ ግን በጣም አዘነ፤ ደነገጠም። አባታቸው ሳያማክራቸው በአባትነት ሥልጣኑ ይህን አደረገ። ልጁም ያ ድንጋጤና የአባቱ ውሳኔ ስለጎዳው በሕይወቱ እጅግ መራራ ሆነ። ለካስ አባቱ ለንግዱ እንጂ ለቤተሰቡ ሃይማኖት ጉዳይም አይልም ብሎ ታዘበው።

ያ ወጣት ልጅም ጀርመንን ትቶ ወደ እንግሊዝ አገር ለትምህርት ሄደ። አባቱ የማይወደውን ትምህርት እንዳያስተምረው አገር ለቅቆ ጠፋ። በየዕለቱ በእንግሊዝ ቤተ መጻሕፍት ውስጥና ሙዚየም እየተቀመጠ የመጻሕፍት እውቀት ቀመር ሠራ። በዚህም ቀመር ዓለምን ያተራመሰ አሳብ አፈለቀ። «ሃይማኖት የሰፊው ሕዝብ ዕዕ» ነው ብሎ ፀረ እግዚአብሔር አቋም ይዞ አስተማረ። ያ ወጣት ልጅ «ካርል ማርክስ» ነበር። በአባቱ ተጽዕኖ ምክንያት በደረሰበት ምሬት ተነሣሥቶ የዓለምን ከግማሽ በላይ ሕዝብ አሰልፎ እንደነበር እኛም እናውቃለን። ምናልባትም የአባቱ ሁኔታ የልጁን ማንነት በግድ ስለ ለወጠበት ልጁ እንደዚህ ያለ መራራና ከሀዲ ሊሆን በቃ ብሎ መገመት ይቻል ይሆናል። አንዳንዴ መሪዎች በሚያደርጉት የጭክና ተግባር ትውልድ መራራ ይሆናል። እንደዚህ ከመሆንና ከማሰናከል እግዚአብሔር ይጠብቀን።

4.2.2. ዲሞክራቲክ

(Democratic, Participative, or Consultative Styles):

ይህ ዘዴ ደግሞ የመጀመሪያው ተቃራኒ ሆኖ የቡድን አሠራርን በጣም የሚያጎላ ነው። ቃሉ ትክክለኛ የሕዝብ አስተዳደርና ነጻነትን ቢያመለክትም አንጻራዊ ካልሆነ፤ ፍጹም የሆነ ዲሞክራሲ በማንኛውም አገር ያለ አይመስለኝም። ቀድሞም እንኳን በአቴንስ ሲጀመር የወጣውን መመሪያ የሚጻረር የዲሞክራሲ ደንብና ልምምድ ነበር። የአገሩ ዜጎች በቁጥር 1/5ኛ በሆኑበት ሁኔታ ዜግነታቸው ግሪካዊ የሆኑ በሀብትና በያታ ተገድበው ያደርጉ የነበረው አይዘነጋም። ድምጽ ለማግኘት ሀብትና ያታ ወላኝ ነበሩ።

በዚያን ወቅት ሀብታሞቹ ደግሞ የመሬት ከበርቴዎች ብቻ ነበሩ ይባላል። ዲሞክራሲ የስፓርታ ሰዎች የጦር ሠራዊት ነገር ሲገዳቸው የአቴንስ መሪዎች እኛም አይቅርብን ብለው በፋክክር የጀመሩት የአገዛዝ ስልት ነው። በ750-500 ዓ.ዓ. አቴንስ የሀብታሞችና የድሆች ልዩነት እጅግ ጎልቶ ይታይ ስለነበር ድንገት በድሆቹ ዓመፅ ይነሣ ይሆናል የሚል ስጋትም ነበር። የግሪክ አገር የጨለማ ዘመን እንዳበቃ በአቴንስ የዕድገት ሁኔታ እያቆጣቆጠ ነበር። ስለዚህ ሁሉንም ያረኩ ለማስመሰል ነበር የሕዝብ አስተዳደር ብለው በዲሞክራሲ ስም መነገድ የጀመሩት። በእርግጥም ይህ ነገር ጠቅሟቸው ከ480-430 ዓ. ዓ. ግሪኮች ወርቃማ ዘመናቸውን አይተዋል ይባላል።

ከእኛ ወዲያ ዲሞክራሲ ላላር ነው የምትለው ታላቂቷ አሜሪካ እንኳን በዘንድሮው የፕሬዚዳንት ምርጫ ጉዳ ታይቷል። የዛምቢያው ኪኒት ካውንዳ እንዳሉት ምናልባትም ከአፍሪካ አገሮች የምርጫ ታዛቢዎች ሳያስፈልጓት አይቀርም። ምክንያቱም ማውራትና መሥራት አንድ አልሆኑምና። በዚህም ሁኔታ አልጎርና ጆርጅ ቡሽ ጁኒየር ተተረግሞሰው ፍሎሪዳ ለትዝብት በቅታለች። ችግሩን የሚያየው ፍርድ ቤትም እንኳን ግራ ሳይገባው አልቀረም። ምናልባት ነገሩ እንዲህ ይመስለኛል። የደብሊው ቡሽ ታናሽ ወንድም የፍሎሪዳ ግዛት አስተዳዳሪ በመሆናቸው «በሐቅ» ሲሠሩ ይሆናል ችግሩ የተከሰተው። ይህ ግምት ያስኬድ ይሆን? ውጤቱ አንዴ ያ አንዴ ይህ እየተባለ ሳይነገር ቆይቷል። በሕገ መንግሥታቸው ተደንግጓልና መቼም እንደ አፍሪካ አገር መሪዎች አይዋጉም ብዬ እገምታለሁ።

እንግዲህ ዲሞክራሲ በአጠቃላይ አንጻራዊ ነው ማለት ይቻላል። በወረቀትማ ዲሞክራሲ ሊኖር ይችላል። በተግባር ግን ሲገለጥ ሌላ እየሆነ ነው። ዲሞክራሲ ቡድኖች አላብ እንዲሰጡና ስሜታቸውን

እንዲገልጹ ይፈቅዳል። ሰላማዊ ሰልፍም መሪዎችን የሚጎዳ አይሁን እንጂ ይፈቅዳል። ይህንን ለመፍቀድ ችግር የለም። በእርግጥ ብዙ የፈጠራ ሥራዎች በቡድን አሠራር ሊመጡ ስለሚችሉ በዚህ እንደሚጠቀምም ያውቃል ይባላል። ሰዎችን ለሥራ ያነቃቃል፤ ያነሣሣልም። በጋራ ውሳኔዎች እንዲወሰኑና ግብዓቶች/ዕቅዶች እንዲወጡ ይፈቅዳል፤ ያበረታታል።

በዚህ ሥርዓት የሚያምኑ ኃላፊዎች የሚሠሩትን ሥራዎች ሳያማከሩ አይሠሩም። ፖሊሲ ሲያወጡ በጋራ ያወጣሉ፤ ሥራም ሊሠራ የሚችለው በስምምነት ሲሆን ብቻ መሆኑን ያምናሉ። በትክክል ከሠሩበት እንደዚህ ዓይነት ስልት የሚጠቀሙ መሪዎች ለለውጥና ለተሻለ አሠራር ዝግጁና ክፍት ናቸው ይባላል። ሲያስተዳድሩ ልክ እንደ ኳስ ቡድን አሠልጣኝ ሊሆኑ ይመኛሉ። ለዚህ በ የሐዋርያት ሥራ 6፡1-7 የነበረው የሐዋርያትና የሕዝቡ ግንኙነት በበጎ ጎኑ ሲታሰብ ተጠቃሽ ምላሴ ነው ማለት ይቻላል።

ስለዚህ ሥርዓት አሠራር ብዙም መናገር አያስፈልግ ይሆናል። ብዙ መንግሥታትና ድርጅቶችም ጭምር እንደሚጠቀሙበት አፍ ሞልተው ይናገራሉ። ከሠሩበት ጥሩ ነው፤ ካልሆነ ግን አፍ መሸበቢያ ነው። በተግባር ላይ ቢውል በአሁኑ ወቅት ከሚታዩት ሁሉ የተሻለ አገዛዝ ያለው በዚህ ሥርዓት አገዛዝ ውስጥ ነው። ሆኖም ስሙን ብቻ በመጠቀም አላግባብ እየተበላሸ (Abused) የማይጠቅም ሊሆን ነው። በመንግሥት ደረጃ ውሳኔዎችና ፖሊሲዎች ሲወጡ ሁሉም ሕዝብ ሊገኝ ስለማይችል በተወካዮች ይከናወናል። መሪዎች ወይም ተወካዮች የሆኑትም የሕዝቡን ፍላጎትና ስሜት ይዘው ይቀርባሉ ይባላል። በመሆኑም ፖሊሲዎች የጋራ ሲሆኑ ዓላማን የመጋራት ፍላጎትና ተቀባይነት ይኖራል።

ዳሩ ግን ተወካዮቹ መሪዎች «አሜን ባዮች» ብቻ ከሆኑ፤ ተሠርቶ የመጣላቸውን ዓይናቸውን ጨፍነው ተስማምቻለህ የሚሉ (Rubber Stamp) ከሆኑ፤ ለሀገርና ለወገን የማይጠቅሙ ይሆናሉ። በዚህም ሁኔታ የተቀበሉትን እንክርዳድ ሁሉ የመረጣቸውን ሕዝብ ጉረስ ይሉታል። እንዴት አድርጎ ይጎርሳል ያንቀዋል እንጂ? በጥቅሉ ሲታይ ግን ይህ ስልት ለሥልጠና ዝግጅትና ችግርን ለመፍታት ለሚደረጉ ጥረቶች ጥሩ አስተዋጽኦ ይኖረዋል። በትክክል ለሚጠቀሙበትም ተመራጭ ነው ማለት ይቻላል።

4.2.3. ጨቋኝ መሪ (Dictatorial):-

ማንኛውንም ነገር ቢሆን የሚወስነው እርሱ ነው። የቢሮ ስልክ እንኳን ከጸሐፊዋ ቀምቶ ለመመለስ ይመኛል። ይህን መሰል መሪ፣ ምን መሠራት እንዳለበት? ማን መሥራት እንደሚገባው? መቼ መሠራት እንደሚያስፈልገው? የት መሠራት እንደሚገባው? እንዴት መሠራት እንዳለበትም የሚወስነው ራሱ ነው። ሒትለር እንደዚህ ይል ነበር፤ "Better to live one day as a Lion than a hundred years as a Sheep" ትርጉሙም መቶ ዓመት እንደ በግ ከመኖር አንድ ቀን እንደ አንበሳ መኖር ይሻላል ማለት ነው።

የዚህ ዓይነት መሪ ሕልሜን አምጡ ብሎ ሰው ያስጨነቀ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የነበረው የቀድሞዋ ባቢሎን የአሁኗ ኢራቅ መሪ (እንደ ፕሬዚዳንት ሳዳም ሁሴን ያለ ማለት ነው) ንጉሡ ናቡከደናዖር ነበር። ያ ሰው እንደ ትዕቢቱ ቢሆን ፀሐይንና ጨረቃን እንኳን ብርሃናቸውን እንዳይሰጡ ሊይዝ ይቃጣው ነበር። ግን ውርደቱ ደግሞ በዓለም ላይ ተሰምቶ የማይታወቅ፣ ንጉሥ እንደ በሬ ሣር የበላበት ነበር። (ዳንኤል 2፥1-13፥ 4፥24ን ይመልከቱ)። የእጁን አግኝቶ ከተመለሰ በኋላ ግን የእግዚአብሔርን ታላቅነት እንደ እርሱ የተረዳ በጣም ጥቂት ሰው ቢገኝ ነው። የእግዚአብሔር ግሣጼ መድኃኒት ነውና ንጉሡ እንዲህ ብሎ ነበር፤

«---ግዛቱ የዘላለም ግዛት ነውና፥ መንግሥቱም ለልጅ ልጅ ነውና። በምድርም የሚኖሩ ሁሉ እንደ ምናምን ይቆጠራሉ፥ በሰማይም ሠራዊት በምድርም ላይ በሚኖሩ መካከል እንደ ፈቃዱ ያደርጋል፤ እጁንም የሚከለክላት ወይም፡- ምን ታደርጋለህ? የሚለው የለም» ብሎ በቁጥር 34 ና 35 ውስጥ መስክሯል። ድንቅ ምስክርነት ነው።

ይህ የአመራር ዘዴ ብዙ የሚደገፍ ባይሆንም አንዳንዴ ቆራጥ ውሳኔ ሲያስፈልግና ለአደጋ ጊዜ ልንጠቀምበት የምንችለው ነው። ሁልጊዜ መጠቀም የሚፈልግ ሰው ግን የባሕርይ ችግር እንዳለበት ማሰብ ይቻላል። ለዚህም ዋነኞቹ ተጠቃሽ መሪዎች፡- እንደ አዶልፍ ሒትለር፥ ቢኒቶ ሙሶሎኒ፥ ጆሴፍ ስታሊንና አፍሪካዊው ማለትም የዩጋንዳው ቢግ ዳዲ፥ ፕሬዚዳንት፥ ሐጂም ነው መሰለኝ ኢዲ አሚን ወዘተ... የማይረሱ የታሪክ በሽተኞች ናቸው ማለት ይቻላል። እነዚህና መሰሎቻቸውም ኅብረተሰብን ያወኩ የታሪክ ነቀርሳዎች ናቸው። የዚህ ስልት መሪዎች ከመጀመሪያው ጋር የሚጋራ ግን የከፋ ገጽታ ይኖራቸዋል።

4.2.4. አገልጋይ መሪ (Servant Leader):-

ይህ ደግሞ በማንኛውም ቦታ በሕዝብ ተወካይነትም ሆነ በድርጅት እንዲሁም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሊሠራ የሚችል እውነተኛና አገልጋይ የሆነ የመሪ ባሕርይ የሚታይበት ነው። አገልጋይ (Servant= በግሪክ Diakonos) ማለት እንጂ ባሪያ (Slave/Bondsman or Dulos) የሚለው ማለት አይደለም። አዳዲስ ሰዎች አገልጋይ መሪ በቤተ ክርስቲያን ብቻ መታየት ያለበት ሊመስላቸው ይችላል። ይህ በእርግጥ በሁሉም ስፍራ ሊታይ የሚገባው የአገልግሎት ሰጪነት አመራር ነው። ዘመናዊ የሥራ አመራር ባለሙያዎችም ይህን ይስማሙበታል።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የዚህ ስልት ዋነኛ ሞዴልና አራማጅ ሊሆን የሚችል ነበር፤ ነውም። የራሱን ክብርና ዝና የማያዳምጥ ራሱን ለሰው የሰጠ እንዲህ ያለ መሪ በቀላሉ ሳይገኝ ይችላል። አንድን ነገር ሰዎች እንዲወዱት ብቻ አያደርግም፤ ማድረግ ስላለበት ግን ያደርጋል። ይህም ከእውቀት ማነስና ከሌላ ነገር ሳይሆን፤ ራሱን ለሌሎች ማለትም ለሕዝቡ ወይም ለሠራተኞቹ የሰጠ መሪ በመጥፋቱ ነው። ሕዝባቸውን በግድ ሳይሆን በውድ፤ በመጫን ሳይሆን በፍላጎት ያለ አንዳች ተጽዕኖ የሚማርኩ፤ የሚመሩና የሚያስከትሉ (Influence) መሪዎች ከዚህ ዓይነቱ ውስጥ ሊመደቡ ይችላሉ። እነዚህ መሪዎች ሰው ይከተለኝ ብለው ሳይሆን የማያስጨንቁና ነፃ በመሆናቸው ሰው እንዲያው ዝም ብሎ ይከተላቸዋል። ከመንጋው ፊት ለፊት የሚሄድ የመካከለኛው ምሥራቅ የበግ እረኛ በእነዚህ ዓይነት መሪዎች ይመስላል።

የዚህን አመራር ስልት ይዘት ጌታ ግልጽ አድርጎ ለደቀ መዛሙርት ማለትም ለተተኪዎቹ መሪዎች አስተምሯል፤ በተግባርም አሳይቷል። በእርግጥ በዚያን ዘመን እንኳን «ማን ይበልጣል?» የሚል ትልቅ ክርክርና የበላይነት ስሜት በአሥራ ሁለቱም መካከል ነበር። ይህንን በተለይ ሉቃስ ደጋግሞ ጠቅሶታል። የወንጌላዊ ሉቃስ አመለካከት በእርግጥ አስገራሚ ነበር። እንዲያውም እንደሚባለው ሉቃስ ከብዙዎቹ ወገን ያልነበረ፤ ከሌላ ወገን ያውም ከአሕዛብ ወገን እንደነበር የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች ያረጋግጣሉ። ይህም ሰው የባርነትና የአገልጋይነት ባሕርይ ምናልባት በትክክል የገባው ሊሆን ይችላል።

በምዕራፍ 9፡46 እንዲህ ብሏል፤ «ክእነርሱ ማን እንደበልጥ ክርክር ተነሣባቸው» ሲል፤ በምዕራፍ 22፡24 ውስጥ፤ «ደግሞም ማናቸው ታላቅ ሆኖ እንዲቆጠር በመካከላቸው ክርክር ሆነ» ብሎ የታዘበውን

ጽፎአል። ክርክር መቼም ሰዎች ወገን ለይተው፤ ቡድን አበጅተውና ተረዳድተው የሚያካሂዱት ተግባር ነው። በተለይ ተመሳሳይ ድርሻ ላላቸው ክርክሩ የጦፈ እንደሚሆን መገመት ይቻላል። ሉቃስም ምናልባት የዘመኑን ትምህርት የተማረ፤ ታሪክ መርማሪና ጸሐፊም ለመሆኑ በመጀመሪያው ምዕራፍ ውስጥ እንገነዘባለን። ይህ ሰው ነገርን ሁሉ በጥንቃቄ የሚያደርግ ለመሆኑ እምብዛም ማስረጃ የሚያስፈልግ አይሆንም። ታዲያ በዚህ ስፍራም ክርክሩ ላያሳስበው የቀረ አይመስለኝም።

ወቅቱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የመጨረሻውን እራት ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ሊበላ የተዘጋጀበት ነበር። እነርሱ ግን በልባቸው የሞላው ክርክር ነበር። በእርግጥ ማን ይበልጣል የሚል ውድድር የተጀመረው በዘፍጥረት 4 ውስጥ ቃየን አቤል ወንድሙን ተቆጥቶ በገደለበት ጊዜ ነበር ማለት ይቻላል። ስለምን ገደለው? ከወንድሙ ይልቅ መሥዋዕትን በእምነት ሰላቀረበ አልነበረምን? ቀንቶስ አልነበረምን? ቅናት አጥንት ያነቅዛል እንደሚባለው አጥንቱን ብቻ ሳይሆን አእምሮውንም አንቅዞ ወንድሙን እንዲገድል አድርጎታል።

የዮሴፍ ወንድሞች ስለምን ወንድማቸውን ያውም ታናሻቸውን አጎላቁለውና አሠቃይተው በመጨረሻ ለማያውቁት ነጋዴ ሸጡት? ቅናት አይደለምን? ይበልጠናል የሚል ግምትና ሕልም አልነበረምን? ወንድማቸው ቢበልጣቸውስ ምን አለበት? አካላቸው አይደለምን? በእውነቱ የአንዳንድ ሰው ቅናት እጅግ ያስገርማል? ሎተሪ ቢደርስህ እንኳን እኔን በደረሰኝ ኖሮ ብሎ ይቀናል። ዲ. ቪ. ቢወጣልህ ተቃጥሎ ይሞታል። ደቀ መዛሙርቱስ እንዲያ ሊከራከሩ ጊዜው ነበርን? እኔ እበልጥ እኔ እበልጥ ሊሉስ ወቅቱ ነበርን? በመካከላቸው የነበረው አገልጋይ ጌታችን ኢየሱስ ስለ ሞቱ ሲናገር፤ ከፊቱ የተደቀነው የመስቀል መከራ ሲያርደውና ጽዋዋን መጠጣት መራራ ሲሆንበት፤ እነርሱ ግን ማን ይበልጣል ብለው ይከራከሩ ነበር።

በእኛስ በዘመናችን ያለ «የእኔ እበልጥ እኔ እበልጥ ትግል» እንዴት ይታያል? ሕዝብ በችግር፤ በጦርነት፤ በረሃብ፤ በተለያዩ መቅሰፍቶች ሲጎላቆል ምን ይሰማን ይሆን? ወጣት ሽማግሌው በድንገት ሲቀሰፍ ምን አስበን ይሆን? መቼም በዚህች አገር ላይ የሚሆነውና የሆነው ሁሉ ቀላል አይደለም። ምድሪቱም የጠጣቸው የደም ብዛት አቆርፍዶ ያደረቃት ይመስለኛል። ጦርነት፤ ረሃብ፤ ድርቅ፤ ኤድስ፤ ሚኒንጃይተስ፤ ወባ፤ አንበጣ፤ ጢንዚዛ፤ የግሪሳ ወፍ፤ ወዘተ. . . መጣ ሄደ እየተባለን ስንቱን አላለፍን? ስንቱስ ገና እየዛተብን ነው?

አምና ከወደ ሐረርጌ አካባቢ የአንበሶችና የጅቦች ጦርነት አስቸግሮ ነዋሪውንም አስደምሞ ነበር። ሰው መብላት የማያውቀውና ፈረው የዚያ አካባቢ ጅብም ሰው መብላት መጀመሩን በቅርብ በጥቅምት 1993 ዓ. ም. በአዲስ ዘመን ጋዜጣ ላይ ወጥቶ ተመልክቻለሁ። ዘንድሮ ደግሞ ሌላው ጉድ በባሌ ጅቦችና ነብሮች ተባብረው የተሰማሩትን የከብት መንጎች እንዳስቸገሩና በተለይም አንድ ቀን 12 ያህል የቤት እንስሳትን እንደበሉ አሁንም የመንግሥት ጋዜጣ ለንባብ አብቅቶታል። ታዲያ በዚህ አገር እየታየ ያለው የመፃትና ጉድ መፍሰስ ምን ይሆን? ምንስ ቢሆን ነው ጅብና ነብር የተሰማሙት?

ከዓለም ሁሉ እኛ ኃጢአተኛ ሆነን ነው ማለትን አልቀበለውም። አንዳንዶች ምንም መሠረታዊ ነገር ሳይኖራቸው ይህን የሚናገሩ ይኖራሉ። ምናልባት ያስተምሩም ይሆናል። በሰው ስሜት (emotion) የሚጫወቱ አንዳንድ ባህታዊ መሰል ሰባኪዎችም ይህንን ሊሰብኩ ይሞክሩ ይሆናል። አንዳንዶችም ለቅሶ በረከት ይመስል ሕዝቡን በማስለቀስ የድል ስሜት ሊሰማቸው ይዳዳቸው ይሆናል። ዳሩ ግን ከብዙ አገሮች በፊት ወንጌልን ተቀብለን በወንጌል አለመኖራችን ብቻ ያሳስበኛል። በተረፈ ግን ከማንም የበለጠ የከፋን ሕዝቦች አይደለንም። ችግራችን ድህነታችን ብቻ ነው።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በአሁኑ ጊዜ ታላላቅ የሚባሉት ሀገራት ሰማቸው አንዴም እንኳን ያልተጠቀሰው፤ ኢትዮጵያ ግን በተለያየ ሁኔታ እኔ አጣርቼ ያገኘሁትን ያህል ከ48 ጊዜ በላይ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስሟ ተጠቅሷል። ጫለምተኛ (Pessimistic) አልሁን እንጂ ይህም ቢሆን የተጠቀሰው በተስፋ ነው ማለት አይደለም። መፎከሪያችን ግን ሆኗል። በተለይ ሰባት ያህሉ «ኩሽ» በሚል ስያሜ የተጠቀሰ ነው። ስለዚህ እርስ በርስ ልንጎዳዳ፤ እኔ እበልጥ እኔ እበልጥ ልንል ጊዜው ነውን? የዚህ ዓይነት ክርክር ለማንም አይበጅም፤ ያጠፋል እንጂ አያለማም። በመንግሥት አስተዳደር ይሁን በቤተ ክርስቲያን ያለው አያሌ ችግር ጅማት ይፈታል፤ ሞራልም ያላሸቃል።

በመሠረቱ አገልጋይ መሪ የነገሮችን አካሄድ ይረዳል። በማንኛውም ደረጃ ቢሆን ማገልገል ተግባራዊ ነው። አገልጋይ መሪ ለሌሎች ቅድሚያ የሚሰጥ፤ የተመሪዎችን ክብርና የሰውን ልክ የሚያውቅ ነው። ጌታ ለደቀ መዛሙርቱ «---እናንተስ እንዲህ አትሁኑ» ብሎ በሉቃስ 22፥26 ውስጥ አስተምሯል። በሰሙ የሚጠሩ መሪዎች የአሕዛብ ነገሥታት ሕዝቡን እንደሚገዟቸውና እንደሚሠለጥኑባቸው እንዳይሆኑ አበክሮ አስተምሯል።

በእርግጥ ማስተማር፤ ማውራት ብቻ አይደለም፤ በሕይወቱም መኖርን እንጂ። የሚያወሩማ ሞልተዋል፤ የሚሠሩ ጠፉ እንጂ! በተበተነው መጠይቅ፤ «የዘመኑ መሪዎች ባሕርይ ምን ይመስልዎታል?» ለሚለው ጥያቄ [38.1%] የሚሆኑት በአፍ የሚያወሩ ብቻ መሆናቸውን ሲያመለክቱ፤ [90.5%] ደግሞ የራሳቸውን ክብር የሚፈልጉና ደፍረው የማይገሥጹ ናቸው ብለዋል። እንግዲህ ተግባር ዜሮ ሊሆን ምንም አልቀረው ማለት ነው።

ስለ ራሱ ግን ሲናገር «እኔ በመካከላችሁ እንደሚያገለግል ነኝ» ብሏል ጌታ። (ሉቃስ 22፥ 27ን ይመልከቱ)። መሪ በከፍተኛ ሥልጣን ንጉሥ ደረጃም እንኳን ቢደርስ የእግዚአብሔር ቃል እንደሚለው መልካሙ ነገር መገዛትና በገርነት መመልከት ነው። ለሮብአም የቀረበለት መልካሙ ምክር በ1ኛ ነገሥት 12፥7 ውስጥ፤ «ለዚህ ሕዝብ አሁን ባሪያ ብትሆን ብትገዛላቸውም፤ መልሰህም በገርነት ብትናገራቸው፤ በዘመኑ ሁሉ ባሪያዎች ይሆኑልሃል» የሚል ነበር። እርሱ ግን መልካሟን ምክር ንቆ የምናምንቴዎች ጓደኞቹን፤ አብሮ አደጎቹን፤ አብረው የሚበሉ የሚጠጡትን ምክር ብቻ ለመቀበል ፈቀደ። በዚህም ምክንያት በእስራኤል ሕዝብ ውስጥ የማይገባ መከፋፈል አመጣ። የአገሪቱንም ክብር አስነወረ። ራሱም ተነወረ።

ጴጥሮስ በአንደኛ መልእክቱ ምዕራፍ 5፥2፤ «---በእናንተ ዘንድ ያለውን የእግዚአብሔርን መንጋ ጠብቁ፤ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ እንጂ መጥፎውን ረብ በመመኘት ሳይሆን ትብኙት፤ ለመንጋው ምሳሌ ሁኑ እንጂ ማንበሮቻችሁን በኃይል አትግዙ» ብሏል። ለእኛ የእግዚአብሔር ፈቃድማ አገልጋይ ባሪያ መሆን ነው። ስለዚህ ነበር ጌታችን ኢየሱስ «እኔ ግን በመካከላችሁ እንደሚያገለግል ነኝ» ብሎ ያስተማረው። በመሪነት ውስጥ ኃይልን መጠቀም ጉዳት ነው። መጨረሻውም ጥፋት ነው። በኃይል የገዙ መሪዎች ሁሉ መጨረሻቸው ሳያምር ያልፋሉ። የታሪክ ጠባላም ጥለው ያከትማሉ።

በአገራችን መሪ ሲከፋባቸውና እሮሮአቸው አልሰማ ሲል ሕዝቦች እንደዚህ ይላሉ ይባላል፤

«አድርግልን አልንህ አድርገኸዋል ለካ፤

ግደልልን አልንህ ገድለኸዋል ለካ፤

ምድሩም አስቸገረ እርጉም እየተካ፤

በነካካው እጅህ ይህንንም እንካ» (ምንጭ፡- አይታወቅም)።

ከፋዎች ሲመሩ ከሚሠሩት ሥራና ተግባር ይልቅ መጨረሻቸውን/ መውደቂያቸውን ሰው ይጠብቃል። አገልጋይ መሪ ለሌሎች የሚኖር፤ የራሱ የሆነውን የማይመለከት፤ ከራሱ ዕድገት ይልቅ የጋራ ብልጽግናን የሚመኝ፤ የእያንዳንዱን ሰው ድካምና ብርታት በመረዳትና በቅርብ በመከታተል ወደ ክርስቶስ መላት ለማድረስ የሚጥር ነው። አገልጋይ መሪ (Servant Leader) በተለይ በአፍሪካ ነት ፍሬድ አሲሜንሳ እንደሚሉት «መሪ---ራሱን ከጎብረተሰቡ ነጥሎ የማያይ መሆን አለበት፡---አፍሪካዊ ሁልጊዜ ራሱን በጎብረተሰቡ ውስጥ ነው የሚያየው።»^{*} ሥልጣኑና ሹመቱም ቢሆን እንደ ሌሎች ነገሮች ሁሉ የጋራ መስሎ ሊታይ ይችላል።

በመሆኑም መሪ ጎብረተሰቡን ወደ ገደል ሊከትም ሊያወጣም ይችላል። ብዙ ጊዜ ሕዝቡ እንደ መሪው ነው የሚሆነው። ሱማሊያ የተፈጠረው ቀውስ የዚህ ዓይነት አመራር ቀውስ ነው። ስለሆነም መሪዎች ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ይጠበቅባቸዋል። በተለይ ቤተ ክርስቲያን በአሁኑ ወቅት በከፍተኛ የአገልጋይ መሪ ጥያቄ ውስጥ የወደቀችበት ዘመን ይመስለኛል። አገልጋይ መሪ እንዲያው ለመመረጥ ብቻ ተመርጦ ወንበር አያዋቅም። ራሱን መሥዋዕት አድርጎ ያገለግላል። ራሱንም ይጠብቃል። የሚሄድበትን ያውቃል፤ የተከታዮቹንም የልብ ጥያቄ ይመረምራል፤ ይረዳል፤ መፍትሔም ይፈልጋል። ከምእመኑ ተሽሎ ካልተገኘ ግን ጥያቄ ውስጥ መግባቱ አይቀሬ ነው።

አገልጋይ መሪ ገር፤ ታራቂ፤ እሺ ባይ ነው፤ አንገቱን የሚደፋና ለሁሉም ነገር አሜን የሚል ማለት ግን አይደለም። አገልጋይ መሪ ሥራ ስላጣ በቤተ ክርስቲያን የተቀጠረ ወይም ሥራ ለማግኘት ደፋ ቀና የሚል ባለሟል አይደለም። አገልጋይ መሪ ራሱን በራሱ የሾመ፤ በጥቂት ምእመናን ላይ የነገሠና በስሜት የሚነዳ መጋቢም አይደለም። አገልጋይ መሪ ሕዝቡን መጠቀሚያ አድርጎ ትዳሩን ያደላደለ ማለትም አይደለም። አገልጋይ መሪ ከብር ሲመጣ ያስፈራዋል። ይህንንም ስል በቅጥር የሚሠሩ የሙሉ ጊዜ አገልጋዮችን መንቀፊ አይደለም። እንዲያውም በጥሪያቸው ተቀጥረው የሚሠሩ ፓስተሮች ችግር አይፈጥሩም ይባላል። ምን እንደሚከተል ያውቃሉና። ይህ በውጭ ሀገር የተለመደ ነው።

አገልጋይ መሪ የሚያገለግላቸውን ሕዝብ የሚያውቅና እርሱም በእነርሱ ዘንድ የታወቀ ነው። የሚያገለግላቸውን ሕዝብ የማያውቅ

* Gottfried Osei-Mensah, Wanted: *Servant Leaders*, 1990, P.65-66.

መሪ፡ ተቀላቅሏቸው ችግራቸውንም ቢሆን ደስታቸውን ያልተካፈለ መሪ እንዴት አድርጎ እንደሚመራቸው ለማወቅ የሚከብድ ይመስለኛል። እንደ አሕዛብ ነገሥታት ራሱን በመደብ አሰላለፍ የሚለይና ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ማንም ቢኖር መውደቂያው እንደ ተዳረሰ ሊያውቅ ይገባል። ለጊዜው ዕድሜው ቢረዝምና ባይወድቅም፤ መጨረሻው የከፋ እንደሚሆን እርግጠኛ ሆኖ መናገር ይቻላል።

በአሁኑ ወቅት በማናቸውም ደረጃ እየተስፋፋ ያለው የሥራ አመራር ትምህርትና ሥልጠናም እንኳን ቢሆን አገልጋይ መሪን ያማከለ ነው። ሠራተኞችን በእኩልነት የሚያይ፤ ሠርቶ የሚያሠራ፤ በቤተ መንግሥት ተወስኖ የማይቀመጥ፤ ወደ ታች ወርዶ የእያንዳንዱን ተግባር የሚመለከት መሪ ተፈላጊነቱ ጨምሯል። ስለዚህ ነው በአሜሪካን አገር ያሉ ትላልቅ ኩባንያዎች መሪዎቻቸውን ወደ ትንሿ አገር ወደ ጃፓን እየላኩ የጃፓኖችን የሥራ አመራር ዘዴ እንዲያጠኑ የሚያደርጉት። ጃፓኖች በሠራተኞቻቸው ትልቅ አመኔታ ያላቸው ቤተሰባዊ አመራርን የሚለማመዱ ናቸው። [Peters and Waterman: 1984].

ሀንስ ፌንዜል እንደሚሉት ከአሥሩ የመሪ ስሕተቶች ውስጥ አንደኛው ሌላውን የሚጫን የገዢነት መንፈስ ነው። አገልጋይ መሪ ግን ሥልጣን እያለው በሥልጣኑ የማይጠቀም፤ የማይመካ፤ እውቀት እያለው በእውቀቱ የማይታበይ፤ ኃይል እያለው ደካማ የሚመስል፤ ራሱን የሕዝብ ባሪያ አድርጎ የሚያቀርብ አስመላይ ያልሆነ ትሑትና አስተዋይ ሰው ነው። ጌታችን ኢየሱስም ያስተማረን ይህንኑ ነበር። በእርግጥ አልፎ አልፎ ለመድኃኒት ያህል አንዳንዶች አሁንም ላይጠፉ ይችላሉ። እኔ ግን ብዙ አላጋጠሙኝም።

ለመጠይቁም መልስ የሰጡ ሰዎች ሙሉ በሙሉ በተለያየ ደረጃም ቢሆን መሪዎች ናቸው ብዬ የምገምታቸው ሲሆኑ፤ በአብላጫው ምሳሌያዊ የሚሆን ጥሩ መሪ እንደሌላቸው አስምረውበታል። በተረፈ ጥሩ መሪ ናቸው የተባሉትን መሪዎች ስም ለመጥቀስ ፈቃደኛ የሆኑት ሦስት ሰዎች ብቻ ናቸው። አንዳንዶች ይህ ጥያቄ አስፈላጊ አይደለም ብለዋል። ስም መጥቀሱ አስቸጋሪ ሊሆን ይችላል እንጂ ጥያቄውም አስፈላጊ ይመስለኛል። ቢኖሩንም መጥቀስ ምን ያስፈራን ነበር? እንዲያውም ተደጋጋሚ ሰዎች እነዚያን የተለያዩ ሰዎች ጠቁመዋቸው ቢሆን ኖሮ የእነዚያን ጥሩ መሪ የተባሉትን ሰዎች ስም ዝርዝር ለጌታ ክብር እንዲሆን በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በማድነቅ ለመጥቀስ እሞክር ነበር። ለካስ እውነቱን ነው እግዚአብሔር በሕዝብ መካከል ሄዶ ሰው ሲፈልግ ሰው ያጣው? ለካስ ፈላስፋውም እውነቱን

ነበር በሰዎች መካከል ሰውን በባትሪ የፈለገው። እውነተኛ መሪ መገኛው የት ይሆን? ዮሐንስ እንዳለው፥ «እንግዲህ ከወዴት እንደ ወደቅህ አሰብ፥ ንስሐም ግባ፥ የቀደመውንም ሥራህን አድርግ» (ራእይ 2፥5 ይመልከቱ)።

ጌታ ኢየሱስ በምድር በነበረበት ጊዜ በሥልጣን እንዲባልግ ዲያቢሎስ «ወድቀህ ብትሰግድልኝ፥ እስቲ ድንጋዩን ዳቦ አድርግ፥ ከቤተ መቅደስ ጫፍ ላይ ራስህን ወርውር» እያለ ደጋግሞ ፈትኖት ነበር። በመጨረሻም በሰዎች ተመስሎ፥ ጌታ በመስቀል ላይ በነበረበት ወቅት «የእግዚአብሔርስ ልጅ ከሆንህ እስቲ ራስህን አድን፥ ከመስቀልም ዝለልና ውረድ» ብሎ ተገዳድሮታል። ሊወርድማ ይችል ነበር፤ ግን የመጣበትን ዓላማ የሚያውቅ በመሆኑ አላደረገውም እንጂ! ቢዘልማ ኖሮ እኛም አብቅቶልን ነበር። ሰይጣንም ድል ነሥቶን ነበር።

የመሪ ፈተና ሁልጊዜ ሥልጣንና ብልጭልጭ ነገር፥ የዚህም ዓለምም የምኞትና የዓይን አምሮት ጉዳይ ነው። ሥነ ልቡናቸው የተበላሸ ሰዎች መሪን ቅሌት ውስጥ ዘፍቀው ለመጣል የማያደርጉት ነገር፥ የማይምሉት ጉድጓድ፥ የማይፈነቅሉት ድንጋይ አይኖርም። እውነተኛ መሪ ግን አመጣጣቸውን አውቆ ራሱን ከዚህ መሰል ድርጊቶች ይጠብቃል። ብዙ ጊዜ መሪውን መደለያና ሌላም ነገር በማቅረብና በመስጠት የሚያባልጉት ተከታዮቹ ራሳቸው ናቸው።

በእርግጥ አገልጋይ መሪ በአገራችን እምብዛም የተለመደ አይመስለኝም። መሪ ሲባል ከራባት አንገቱ ላይ ማንጠልጠል፥ እጁን ኪሉ ውስጥ መክተት፥ ኮራ፥ ፈራ ተባ፥ ደፈር፥ ጀነን፥ ቆጣ ቆጣ፥ ቀብረር፥ ወዘተ. . . ማለት የሚመስለን የዋሆች ብዙዎች ሳንሆን እንደማንቀር እንምታለሁ። ግምት ብቻ ባይሆንም በዕድሜ ዘመኔ ያየሁት ገጠመኝ ነው። ባለፈው ዘፋኝ ጥላሁን ገሠሠ ስድሳኛ ዓመት የልደት በዓሉን ሲያከብር ቁም ነገር ያለው ነጥብ ተናግሮ ነበር። «--ገና አንድ ካሴት ስታስቀርጽ ደረትህን ትነፋለህ» ብሏል። መጀመሪያ የሕዝቡን ልብ አግኙ ያኔ ይዋጣላችኋል ነው መልእክቱ። 47 ዓመታት መድረክ የተቆጣጠረው ሕዝብን ለማስደሰት በመሞከሩ ብቻ መሆኑን ተናግሯል። ይህ ዘፋኝ በልጅነቴ ከዘፈነው ዘፈን የማስታውሰው፥ «ውሸት ለመናገር አትሻ ምላሴ፥ ለእውነት እምታለሁ አልሳሳም ለነፍሴ» የሚለው ነበር። ይህ አባባል እውነት ነው፤ ስብከት እንጂ ዘፈንም አይመስልም። ከዚህ የምንማረው ነገር ይኖር ይሆን? ይህ አባባል ለዘፋኞች ብቻ ሳይሆን ለሁላችንም ያስፈልጋልና። እነርሱስ አንዳንዴ ለማለት ብቻ ይሉታል፥ ተግባራቸው መልእክት ማስተላለፍ ነውና።

በአንድ በአገራችን ባለች አዲስ «ቤተ ክርስቲያን» መሪ የሚለው ቃል እንደ ሥልጣን ተወስዶ መሥራቱ ማለት ይመስለኛል፡ «መሪ-እገሌ» ይባላል። በኮሪያ ቤተ ክርስቲያንም ደግሞ «ሽማግሌ-እገሌ» ይባላል። እንደ ፓስተሩ ባለሥልጣን ሽማግሌውም እንዳይቀርበት ነው። ጌታችን ኢየሱስ በአሁኑ ዘመን በምድር ላይ ቢኖር ኖሮ በተለይ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን ብዙ ብዙ ነገር ሊያስተምራቸው እንደሚወድ ሳልጠራጠር መናገር እችላለሁ። መሪዎችን ብቻ አይደለም፤ ትውልዱን ራሱን ጥያቄ ውስጥ የሚከተው ይመስለኛል። ምክንያቱም የትውልዱ ዋና አሳብ (Core Value) ከተልእኮው ጋር የሚሄድና የሚጣጣም ባለመሆኑ ነው።

ስለዚህ እውነተኛ አገልጋይ መሪዎች፡-

- ሌሎችን ለማገልገል እንደተጠሩ ይገነዘባሉ። የአንድ አገልጋይ ታላቅነቱ የሚለካው ወይም የሚመዘነው ባሉት አገልጋይ ባሮች፣ ረዳቶች፣ አሽከሮች፣ ወይም በሚለብለው ልብስ፣ ወዘተ. . . ሳይሆን ባገለገላቸው ሰዎች መጠን ነው። ስለሆነም «የማንጠቅም ባሪያዎች ነን፤ ማድረግ የሚገባንን አድርገናል በሉ» ተብሏል። (ሉቃስ 17:10ን ይመልከቱ)። መቼም ሉቃስ የአገልጋይ ባሕሪን አጥብቆ ለመግለጽ የሞከረ የእግዚአብሔር ባሪያ ነበር። ብዙውን ጊዜ ሲከተል እንጂ ሲመራ ማለትም ቀዳሚ ሲሆን አይታይም። በመሆኑም የመሪዎቹን ሥነ ልቡናዊ ፍላጎት ለመረዳት ብዙም የተቸገረ አይመስልም። ስለዚህ የሚሆነውን ለመታዘዝ የቻለ ሰው ነው።
- የሥራ ባልደረቦቻቸውን ያምናሉ። በማንኛውም ደረጃ ያሉ ወገኖቻቸውን፣ ባልደረቦቻቸውን ያምናሉ። ራሳቸው ሊታመኑ የሚፈልጉትን ያህል ሌሎችን ያምናሉ። ማመን ማለት ግን ሞኝ መሆን አይደለም። በማመን ችግር (Risk) ሊመጣባቸው ይችላል። ሆኖም ያምናሉ።
- ራእይ አላቸው። ወደፊት የሚሆነውን አስቀድመው የማየትና የመረዳት ልምድ አላቸው። ወዴት እንደሚሄዱ ያውቃሉ፣ ሊደርሱ ያሰቡበትም ስፍራ የሚያደርስ ኃይል አላቸው። አንድን ነገር ለማድረግ ሽክሙ አያሳርፋቸውም። ችግር ተከስቶ እርሱን ለመፍታት ጊዜ ከማጥፋት በቅድሚያ የሚያስቡ ናቸው። በቅድሚያ አስበውም በቅድሚያ ይዘጋጃሉ። በዚህም ዘዴያቸው እየተጠቀሙ አይርበተበቱም። በሰው ራእይም አያቅዱም፤ ለእነርሱም ይሰጣቸዋልና።

- መልካም ጠባይና ሥነ ምግባር ይታይባቸዋል። ለሌሎች ምሳሌያዊ ሊሆን የሚችል ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ባሕርይ የሚያድግ በኃ ምግባር፣ ሰብዓዊነትን የሚያከብሩናለሰው በታ ያላቸው ናቸው። አክብሩኝ ብለው ጥያቄ ሳያቀርቡ በፍላጎት በተከታዮቻቸው ይከበራሉ። ለመክበር ብዙ አይለፉም። በቤት፣ በመሥሪያ ቤት፣ በሰፈር እንዲሁም በአደባባይ የሚያስነውር ባሕርይ አይታይባቸውም። ብቻቸውንም ሆኑ ከሰው ጋር እነርሱነታቸው አይለወጥም። ደባል ስብዕና/እኔነት (Double- Personality) የላቸውም። አገር ለቅቀው ቢሄዱ፣ ሰው የማያውቃቸው በታ ቢንቀሳቀሱ ያው ናቸው። የሚያደርጉትን ሁሉ ለሰው ብለው አያደርጉትም።

እንደ ዮሴፍ «በእግዚአብሔር ፊት እንዴት ኃጢአትን እሠራለሁ?» (ዘፍጥረት 39፥9) በጽድቅ የሚኖሩ፣ በተስፋ የማይደክሙ፣ ሐቀኞች ናቸው። «ጽድቅ ግን መንገዱን ያጠነክራል፤ እጁም ንጹሕ የሆነ ሰው ኃይልን እየጨመረ ይሄዳል» (ኢዮብ 17፥9)። በዘመናት ውስጥ እንደዚህ ያሉ መሪዎች በጣት የሚቆጠሩ መሆናቸውን ከመጽሐፍ ቅዱስ ታሪኮች እንረዳለን። ሰዶምና ጎመራ በእሳት ሲጠፉ፣ በዘመኑ ብዙ ሕዝብ ባለባት ከተማ በጣት የሚቆጠሩ እንኳን አለመገኘታቸው ያስገርማል/እጅግም ያሳዝናል።

አሁንስ እግዚአብሔር ወደ ከተማችን፣ ወደ መንደራችን ቢመጣ፣ ስንት ሰው ያገኝ ይሆን? አገልጋይ ባሪያዎች የሰማያዊ ዜጋ አምባሳደሮች ሊሆኑ የሚችሉ ናቸው። በተለይ በቤተ ክርስቲያን አካባቢ ያሉት መንግሥተ ሰማያትን ወክለው በዚህ ምድር መቀመጣቸውን ይገነዘቡ ይሆን? እንደ ሰው በምድር ይኖራሉ፤ ይሠራሉ፤ ዳሩ ግን እንደ መንፈሳዊ ሰው ወኪሎች ሆነው ይመላለሳሉ።

- ይቅር ባይ፣ ገር፣ ታራቂና ምልስነት መግለጫቸው ይሆናል። ማንም ሰው የማይበድል የለም። ይህ በእግዚአብሔር ቃልም ይደገፋል። ሆኖም በደለኛን ይቅር ያለ ጌታ እኛም በደለኛን ይቅር እንድንል አዝዘናል። ብዙ በደል ቢፈጸምብንም፣ እግዚአብሔር እኛን በብዙ በደላችን ስለተቀበለን ሌላውንም የመቀበል ግዴታ ይኖርብናል። ይቅር ማለት የታሠረን ሰው እንደ መፍታትና በአዋጅ ነፃ እንደ መልቀቅ ያህል ነው።

ይቅር ማለት የለመደ ሰው መታረቅ አያስቸግረውም። ቢያስቸግረውም ይቅር ለማለት ወስኖ ይቅር ይላል። ዕርቅ ማለት «ይቅር ለእግዚአብሔር» ማለት አይደለም። ይህ ፈጽሞ

የተፈወሰ ዕርቅ አይመስለኝም። ለምሳሌ፡- ንጉሡ ዳዊት ልጁ አቤሴሎም ከቤተ መንግሥት አባርቶ ወደ ብራቂም በሄደ ጊዜ ሳሚ የሚባል የጌራ ልጅ ከሳኦል ቤተ ዘመድ የሆነ ከዚያ ወጣና «---እየሄደ ይረግመው ነበር።---ድንጋይም ይወረውር ነበር፤ ---ሂድ አንተ የደም ሰው ፥ ምናምንቱ፥ ሂድ» ይል ነበር። (2ኛ ሳሙ. 16፥5-8ን ይመልከቱ)። የሳኦል ዘመድ በመሆኑ እግዚአብሔር የሳኦልን ቤት ደም መለሰበት «አንተ የደም ሰው በመከራ ተይዘሃል» እያለ ብዙ ብዙ እንዳሾፈበትና እንደረገመው እንረዳለን። ዳዊትም ለጊዜው ታግሶ አጃቢዎቹ እንኳን እንግደለው ብለው ሲነሡ አሳልፎ አልሰጠውም። ዳዊት ግን ተጧት ይርገመኝ ብሎ ነበር።

በእርግጥ የትዕግሥቱን ውጤት ሲጠባበቅ እግዚአብሔር መልካም አድርጎለታል፤ ወደ ዙፋኑም መልሶታል። በኋላ ግን ለልጁ ለሰሎሞን እንዲህ ብሎት ነበር።

«እኔም ወደ መሃናይም በሄድሁ ጊዜ ብርቱ እርግግን የረገመኝ የብራቂም አገር ሰው ---ሳሚ፥ እነሆ፥ በአንተ ዘንድ ነው፤ --- እኔም በሰይፍ አልገድልህም ብዬ በእግዚአብሔር ምዕላታለሁ። አንተ ግን ጥበበኛ ሰው ነህና ያለቅጣት አትተወው፤ የምታደርግበትንም አንተ ታውቃለህ፤ ሽቡቱንም ከደም ጋር ወደ መቃብር አውርድ» ብሎ ለልጁ በኑዛዜ እንዳስተላለፈለት (በ1ኛ ነገሥት 2፥8-9 ይመልከቱ)።

በዚህ መልኩ ሲታይ የዳዊት ይቅርታ ጊዜያዊ ነበር ማለት ይቻላል። ፈጽሞ ያን ሰው ይቅር አላለውም ነበር። በኋላም በልጁ በኩል አስገደለው። በዚሁ ምዕራፍ በቁጥር 45-46 ውስጥ ሳሚ ተገድሏል።

ይህን ያነሣሁት ይቅርታ ይቅርታ ነው እንጂ እንደ ታላቢ ብድር ይቅር ለእግዚአብሔር ተብሎ ጊዜ የሚያነሣው ከሆነ ይቅርታነቱ አጠያያቂ ነው። ዳዊት ጥሩ ንጉሥ እንደነበር እግዚአብሔር መስክሮለታል። ስለ አመራሩ ብዙም የምናገረው የለኝም። ድካም ግን እንደነበረበት አይካድም። ያውም ከሰው ሁሉ የሚበልጥ ድካም። የወታደሩን ሚስት ከመቀማቱም በላይ አስገድሎታል። ይቅርታ መጠየቅ፥ ንስሃ መግባትን ግን ስለተለማመደ በእግዚአብሔር ፊት ወድቆ ይቅርታ አግኝቷል። በእርግጥ እግዚአብሔርም ያለ ቅጣት አልተወውም፤ በሚገባ ቀጥቶታል። በቤቱም በደረሰው መታላለቅና መተራመስ በአደባባይ አስለቅሶታል። ባዶ እግሩንም እያለቀሰ ወደ ደብረ ዘይት ተራራ ወጥቷል። (2ኛ ሳሙኤል 15፥30ን ይመልከቱ)።

ይህ ብቻም አይደለም በ2ኛ ሳሙኤል 21፥1 ውስጥ እንደ ተጠቀሰው ሦስት ዓመት ያህል ቀጥሎ ቀጥሎ ራብ ሆኖ ነበር። ልጁም ወደ አባቱ ቁባቶች ለእስራኤል በግልጽ እየታየ ገብቶ ነበር።

ዳዊት ይህን ሁሉ ቢያደርግም ምልስ በመሆኑ «እንደ ልቤ የሆነ የእሴይን ልጅ ዳዊትን አግኝቻለሁ» የተባለለት ሰው ነበር። እግዚአብሔር የሚወደው ባሕርይ የነበረበት ሰው ነበር ማለት ይቻላል። የሳሚን ቴም ቢይዝም በእርግጥ ዳዊት ርኅራኄው በሌሎች ስፍራዎች በስፋት ተጠቅሷል። ለምሳሌ፡- አንድ ጊዜ በበረሀ ላለ ውኃ ጠምቶት ጋሻ ጃግሬዎቹ በነፍሳቸው ተወራርደው ሄደው ያመጡለትን ውኃ አልጠጣም። ይህ ደም እንደ መጠጣት ነው ብሎ ለእግዚአብሔር አፍሰሶታል። ይህም ለአገልጋዮቹ የነበረውን የልቡን ኃዘኔታና አክብሮት ሊያመለክት ይችላል። (2ኛ ሳሙኤል 23፥13-17ን ይመልከቱ) ።

- የሚሠሩ እንጂ የሚያወሩ ብቻ ያልሆኑ። በአሁኑ ጊዜ እንደ እነዚህ ያሉ በብዛት በዓለም ውስጥ የምናያቸው መሪዎች ብዙ ብዙ ናቸው። ተግባር ግን ዜሮ ነው። በቤተ ክርስቲያንም ይህ እየተለመደ መጥቷል። ጥናቶች እንደሚያመለክቱት [89%] ሰዎች የሚማሩት በዓይናቸው በሚያዩት ነገር ነው ይባላል። ቀሪው በመስማትና በሌላ የስሜት ሕዋሶች በሚተላለፍ መልእክት ነው። በመሆኑም ተግባራዊ መሆን ወላጅ ነው። ከንፈሮች ልቦችን ማርከስና ማሳመም የለባቸውም። አብረው ተደጋግፈው እንዲሄዱ ያስፈልጋል። ታዲያ እንደ እነዚህ ያሉ መሪዎች የት ይገኙ ይሆን?

ፈረንጆች እንዲህ ይላሉ፡ "A man of words and not of deeds, is like a garden full of weeds" ማለትም «ሳይሠራ የሚለፈልፍ ሰው በአትክልት ስፍራ እንዳለ አራሙቻ/አረም ነው።» ማከስ ዌል የተባለ በሥራ አመራር መጻሕፍት ጸሐፊነትና በኤክስፐርትነት የታወቀው ሰው ደግሞ እንደዚህ ብሏል፡ "What people need is not a motto to say, but a model to see"³. ሰዎች የሚፈልጉት ለመናገር ያለንን ፍላጎትና ስሜት ሳይሆን ምሳሌያዊነታችንን ወይም ሞዴላነታችንን ነው ማለቱ ነበር። በዚህም ሰዎች 89% ያህል በሕይወት ልምምድ እንደሚማሩ ይናገራል። ለሰዚህ በሁሉም አቅማጫ እግዚአብሔር ተግባራዊ መሪዎች እንዲሰጠን መጸለይ ይጠበቅብናል። የሚያወሩ ሞልተውናል፤ ያለፋትም ዘመናቸውን ሁሉ አውርተው አልፈዋል፤ ያሉትም አሁን ያወራሉ፤ ጊዜያቸው ሲደርስም ቀድሞ እንደነበሩት እነርሱም ያልፋሉ።

- ቆራጥና ደፋሮች ናቸው። የሚሆን ነገር ይሆናልና እጅግም አያስደነግጣቸውም፤ አይርበተበቱም። ነህም ሲያስፈራሩት እንዲህ ነበር ያለው፤ «---እንደ እኔ ያለ ሰው የሸሸና ነፍሱን ስያድን ዘንድ ወደ መቅደስ የገባ ማን ነው? እኔስ አልገባም አልሁት።» (ነህም 6፡11ን ይመልከቱ)። የእግዚአብሔር ሰው ልፍስፍስ ነው ያለው ማን ነው? ለምሳሌ ጌታ አንድ ጊዜ «---እኔ ነኝ አልገኝሁ፤ እንግዲህ እኔን ትፈልጉ እንደሆናችሁ እነዚህ ይሂዱ ተወክላቸው አለ፤ ይህም ከእነዚህ ከሰጠኸኝ አንዱን ሰንኳ አላጠፋሁም ያለው ቃል ይፈጸም ዘንድ ነው።» (ዮሐንስ 18፡8-9ን ይመልከቱ)። እውነተኛ መሪ ራሱን ለሌሎች አሳልፎ ይሰጣል። በአዲስም ይሁን በብሉይ ኪዳን የተማርነው ይጌንን ነበር።

በአጠቃላይ በቤተ ክርስቲያን እውነተኛ አገልጋይ መሪ ማለት የእግዚአብሔርን ሕዝብ በሚገባ የሚያገለግል ባላደራ ማለት ነው እንጂ የሚያስመካ ሥልጣን አይደለም። አንዳንዴ የትርጉም መዛባትና የአመለካከት ችግር ይኖርብን ይሆን? ብዬ እገምታለሁ። ይህ እንግዲህ መታረም ይገባዋል የሚል ጽኑ እምነት አለኝ። አለበለዚያ መጎዳታችን ነውና። ለዚህም እግዚአብሔር ይርዳን።

የማንናዘቢያ ጥያቄ

1. አገልጋይ መሪ ምን ማለት ነው?
2. ታማኝ መሪ ማለት ምን ማለት ነው?
3. ባሕርይ ምንድር ነው?

የግርጌ ማጣቀሻ (Notes)

1. Ted W. Engstrom, *The Making of a Christian Leader*, (Zondervan, USA, 1976), PP.37-38.
2. Peter F. Drucker, *The Effective Executive*, (First Harper C. Pub., USA, 1985), P.61.
3. John C. Maxwell, *Developing a Leader Within You*, (Thomas Nelson Pub., Nashville, 1993), P.35.

ቀጥሎ ደግሞ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደራዊ መዋቅርና
አደረጃጀትን እንመለከታለን።

(ክፍል ሦስት)

ምዕራፍ አንድ

የቤተ ክርስቲያን አስተዳደራዊ መዋቅርና አደረጃጀት

በመጀመሪያ ቤተ ክርስቲያን ማለት ማን ወይም ምን ማለት እንደሆነ በአጭሩ መመልከት አስፈላጊ ይመስለኛል። ቤተ ክርስቲያን በግሪክ ቋንቋ «ኤክሌሽያ» (Εκκλησία = Ecclessia)፣ በዕብራይስጥ ደግሞ «ካኻል» ና «ኤዳህ» [Qahal, Edah]* በሚባሉ ሁለት ቃላት ልትገለጽ ትችላለች። ለምሳሌ፦ «ኤዳህ» ለሚባለው በዘጸአት 16፡1፣ ዘኁልቁ 14፡1፣ 20፡1 «የእስራኤልም ልጆች ማኅበር---»፣ «ማኅበሩም ሁሉ ድምፃቸውን አንሥተው ጮኹ፤ ሕዝቡም በዚያ ሌሊት አለቀሱ» ፥ «የእስራኤልም ልጆች ማኅበር ሁሉ» ተብሎ ሲጠቀስ፣ በዘኁልቁ 10፡7 «ጉባኤውም በሚሰበሰቡበት ጊዜ---» የሚለውና በዘኁልቁ 14፡5 «ሙሴና አሮንም በእስራኤል ልጆች ጉባኤ ፊት በገምባራቸው ወደቁ» የሚለው «ካኻል» ለሚለው ቃል ይስማማል።

በብሉይ ኪዳን የሚገኙት ሁለቱ ቃላት ማኅበሩ ተሰብስቦ ንስሐ የሚገቡበትን ሁኔታ እንደሚያመለክቱ ይነገራል። ኤክሌሽያ በቁም ትርጉሙ የተጠራ/ተጠርቶ የወጣ እንደ ማለት ሲሆን፣ ግሪኮች ይህንን ቃል ሲጠቀሙ ማንም ሰላማዊና ነፃ የሆነ ሰው ሁሉ ለዓላማ ተጠርቶ ጠቃሚ ነገር ለሕዝብ ለማበርከት የሚያደርገውን ስብሰብ

* Millard J. Erickson, Christian Theology, (Michigan, Baker Books, 1985), P.1032.

ያመለክታል። ኤክሌሺያ ጥንት በአዲስ ኪዳን መጀመሪያ ዘመን በእስራኤል ዘንድ የተመረጠ የእግዚአብሔር ጉባኤ/ስብሰባ እንደሆነም ብዙዎች ይስማሙበታል። በዚህም ምክንያት ነው ጳውሎስ ደጋግሞ ቃሉን ይጠቀምበት የነበረው።

ጌታ ኢየሱስም በማቴዎስ 16፥18 ውስጥ ለጴጥሮስ፡ «---በዚችም ዓለት ላይ ቤተ ክርስቲያንን እሠራለሁ» ብሎ የተጠቀመበት ቃል ኤክሌሺያ የሚለውን ነበር። በመሆኑም ቤተ ክርስቲያን ሕንፃ ወይም ቤት ሳትሆን በማዕዘኑ ድንጋይ በክርስቶስ ኢየሱስ ላይ የተመሠረተች የሰዎች/የአማኞች ስብስብና የክርስቶስ አካል ናት። ጴጥሮስ/ኪፋ ማለት ዐለት ወይም ድንጋይ ማለት ስለሆነ እንደ ሐዋርያነቱ ድርሻ ነበረው እንጂ አንዳንዶች እንደሚሉት ቤተ ክርስቲያን በእርሱ ላይ ተመሥርታለች ማለት ግን የሚቻል አይደለም።

ስለዚህ አማኞች ከሁለትና ሦስት በላይ ሆነው በጌታ ስም ቢሰበሰቡ ጌታ እንደ ተስፋ ቃሉ በመካከላቸው እንደሚገኝ እሙን ነው። ያም ስብስብ የቤተ ክርስቲያን አነስተኛው ቁጥር ሆኖ ሊወሰድ ይችላል። መሠረታዊ ትርጓሜው እንግዲህ ይህ ነው። ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ የራሱ አካልና ንብረት ናት እንጂ አንዳንዶች እንደሚሉት የሰዎች ድርጅት አይደለችም። የክርስቲያን መስብሰቢያ የሆነውን ቤት/ሕንፃ ባለንብረቱ የእኔ ነው ሊል ቢችልም፤ በመጽሐፍ ቅዱሳዊ ትርጉሙ ግን ቤተ ክርስቲያን የምትባለው የማንም ሳትሆን የእግዚአብሔር ብቻ ናት። አባባሉን ለማገናዘብ (መጽናናት ጋዜጣ 5ኛ ዓመት (14)፤ ቁጥር 78፤ 1991) የተሰጠ የአንድ ፓናሊስት አሳብን መመልከት ይቻላል።

በተለይ «ቤተ ክርስቲያን» የሚለው የአማርኛው ቃል በግልጽ ሕንፃን ወይም ቤትን ጠቋሚ አድርጎ ስለሚያመለክት፤ ትክክለኛውን ትርጓሜ እንዳንይዝ አድርጎናል። አንዳንዶች ሁለት ፍቺ የሚሰጡትም አሉ። «ቤተ» ማለት በግዕዝ ወገን ማለት ሊሆን ለምሳሌ፡- «ቤተ እስራኤል» እንደ ማለት ነው። በመሆኑም የወገን ቤት ሊሆን ይችላል ይላሉ። ይህ ግን በራሱ ትክክለኛውን የግሪኩን ኤክሌሺያ ትርጉም አይሰጥም። ስለሆነም ቤተ ክርስቲያን እግዚአብሔር የሚያድርባት የሰው ስብስብ/ጉባኤ ማለትም ሰዎች ራሳቸው እንጂ ግንብ ቤት/ሕንፃ አይደለችም። አዎ ሕንፃው የአንድ ወገን መስብሰቢያ ነው።

ጳውሎስ «የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እንደ ሆናችሁ የእግዚአብሔርም መንፈስ እንዲኖርባችሁ አታውቁምን?--- የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ቅዱስ ነውና፤ ያውም እናንተ ናችሁ»

(1ኛ ቆሮንቶስ 3÷16-17) ሲል በ2ኛ ቆሮንቶስ 6÷16 ደግሞ፡ «--- እኛ የሕያው እግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ነንና» ብሏል።

በዘመናት ውስጥ የቤተ ክርስቲያን አዝማሚያ የክርስቶስ አካል በሆኑ በሰው ልጆች ከመንገዳት ይልቅ በሕንፃ መደራጀት ላይ ትኩረት በመስጠቱ ድርጅታዊ አቋሟ እያደገ ምድራዊ ዙፋኗ ወይም አውታሯ እየለፋ ሄዷል። በዚህም ምክንያት በምድር የሰማያዊው መንግሥት ኤምባሲ መሆኗ ቀርቶ፡ ከምድራዊ መንግሥት ባልተሻለ ሁኔታ መመላለስ ጀምራለች። ለቤተ እስራኤል ነቢዩ ኤርምያስ እንዲህ ይል ነበር፡-

«አንቺ ግን ንጹሕ ነኝ፤ በእውነት ቁጣው ከእኔ ተመልሶአል አልሽ። እነሆ ኃጢአት አልሠራሁም ብለሻልና በፍርድ እከሰሰሻለሁ። መንገድሽን ትለውጧ ዘንድ ለምን እጅግ ትሮጫለሽ?» (ኤርምያስ 2÷35ን ይመልከቱ)። ይህ ቃል እኛንም ይነካል። በመጨረሻው ዘመን ቤተ ክርስቲያን ሩጫ ታበዛለች፤ ለማሸነፍ ያላትን ጥንካሬ ግን እግዚአብሔር ይወቅ። እውነተኛ ሩጫ የምትሮጥ ከሆነማ ከአሸናፊዎች ትበልጣለች። (ሮሜ 8÷37ን ይመልከቱ)።

ለምሳሌ፡- አንድ ጊዜ አሜሪካዊው ዶ/ር ጄምስ ሴሲይ ወደ ሕንድ አገር ሄደው ሳለ በድንገት ይታመማሉ። በሽታው ሲጠናባቸው ወደ አሜሪካን ኤምባሲ ተወሰዱ። እርሳቸው እንዳሉት፡ «ገና ወደ አሜሪካን ኤምባሲ ግቢ ስገባ የሐምበርገር ሽታ፡ የአገሬ የአሜሪካን ሽታ ሽተተኝ። በሽታዬም ወዲያውኑ ተሻለኝ» ብለዋል። በዚያም አጋጣሚ እግዚአብሔር አስተማራቸው። በመሠረቱ የአንድ አገር ኤምባሲ የተላከበትን አገር አጠቃላይ ገጽታ ለሌላ ባዕድ አገር አስተዋዋቂና ወኪልም ነው። ታዲያ ቤተ ክርስቲያንም በምድር የእግዚአብሔር መንግሥት ኤምባሲ ናት ማለት ይቻላል። ስለሆነም አማኞች ዲፕሎማቶች ናቸው። ይህ እውነት ነው፡ መሆንም አለበት። ቸግር የሚሆነው ግን ዓላማችንን ስንዘነጋ ብቻ ነው።

እንደ ካልቪን (John Calvin)* አገላለጽ ቤተ ክርስቲያን በቅርጽ ሁለት ዓይነት ትመስላለች፡-

1. የምትታየው/አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን (Visible, Local) ፡-

* John Calvin is a Genevan Reformer, (1509-64), and claimed that the authority of the Bible is greater than the church.

ግንኛውንም ወደ ቤተ ክርስቲያን የሚመጣውን «የእሁድ ደንበኛ» ሁሉ ያቀፈች ስትሆን፤ ምናልባትም የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሚያውቋቸው፤ ሰዎችም ያሉበት ስብሰባ ልትሆን ትችላለች። እንዳንዴም ሊበዙ ላይታወቁ መመለስም ይኖራል። ለማቸው በአጥቢያይቱ ባሕረ መዝገብ ሊሰፍርም ላይሰፍርም ይችላል። ሆኖም በአጠቃላይ «የእገሌ ቤተ ክርስቲያን፤ በዚህና በዚያ ቦታ የተመሠረተች» ብለን የምንጠራት፤ የሕንፃ ቅርጽ መግለጫ መካነ አደባባይ አይደለችም። በዚህች ቤተ ክርስቲያን ማስመሰል፤ እንደያው በደመ ነፍስ መመላለስ ይቻላል። ስንዴውን ከእንክርዳዱ የሚለይ ጌታ እስኪመጣ ድረስ ድብልቅ ሕዝብ ሆኖ ድብብቆሽ መጫወትም የሚቻልባት ናት። በዚህች ቤተ ክርስቲያን እንደ ኤሊ ልጆች የክህነት ተግባር የሚያከናውኑ፤ ለማስመሰል የአገልጋይ ጭምብል/ማስክ ያደረጉ፤ ዳሩ ግን የእግዚአብሔርን ጉባኤ የሚያስነቅፉ፤ ራሳቸውን ለፍርድ የሚያዘጋጁ አገልጋዮች ሊኖሩባት ይችላሉ። ለሥጋቸው ያደሩና ምናምንቲዎቹ ካህናት ተብዬዎቹ የኤሊ ልጆች እንደዚህ ያሉ ነበሩ። (1ኛ ሳሙኤል 1፥3 እና ምዕራፍ 2፥ 12-17 እና 22ን ይመልከቱ)።

2. የማትታየዋ/ዓለም አቀፍ ቤተ ክርስቲያን (Universal, Invisible) :-

ይህችኛዋ ግን ጌታ ብቻ የሚያውቃት ናት። የዲኖሚኔሽን አጥር ሳይገድባት በእግዚአብሔር የምትታወቅና እውነተኛይቱ የክርስቶስ አካልና ወኪል ናት። ማስመሰልና ማደናገር፤ መቀባባትና መሸፋፈን የሌለባት ናት። እውነተኛዋም የክርስቶስ አካል ይህች ናት። በእርግጥ ከአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አባላት እዚህም መገኘት ይቻላል። የማይገኙ ግን ይኖራሉ። አሳዛኙም ከስተት ያ ነው። ይህን ግን በውል ለይቶ የሚያውቀው እርሱ ባለቤቱ መድኃኒዓለም እንጂ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች አይደሉም። እነዚህ የማንም ምስክርነት የማያስፈልጋቸው በጌታ ብቻ የሚለዩና ምልክቱም ያለባቸው ንብረቱ ናቸው። የእኔ ቤተ ክርስቲያን ከዚህኛው ትበልጣለች የማይባልበት በለማያዊ ሚዛን ተለክታ፤ ሚዛን የምትደፋ ውድና ውብ መሽራ ናት። የእነዚህ አባላት ስም በበጉ መጽሐፍ ውስጥ ስዋቻቸው ተመዝግቦ ይገኛል። (ራእይ 21፥27ን ይመልከቱ)።

በቅርቡ ከአንዲት ቤተ ክርስቲያን ሁለት ዲያቆናት እያነጋገርኩ ነበር። አጋጣሚ ስላመጣው ወይይት ተነሣና ቤተ ክርስቲያን ማለት

ምን ማለት ነው ብዬ ጠየቅኳቸው። እነርሱም ቤተ ክርስቲያንን «የምንድንባት፣ ከአያት ከቅድሚያ ተቃውሞን የተረከብናት ናት» ብለው መለሱ። ደጋግሜ ጠየቅኳቸው። አሁንም ፡ መልሳቸው ያው ነበረ። እውቀታቸው ከዚያ እንዳልዘለላ ሳውቅ ግን ላስረዳቸው ሞክርሁ። በተለይ በ1ኛ ቆሮንቶስ 3፡16-17 ውስጥ፡ «የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እንደሆናችሁ የእግዚአብሔርም መንፈስ እንዲኖርባችሁ አታውቁምን? ማንም የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ ቢያፈርስ እግዚአብሔር እርሱን ያፈርሰዋል፤ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ቅዱስ ነው፤ ያውም እናንተ ናችሁ» የሚለውን ክፍል በጋራ ደጋግመን አነበብነው።

እነዚያ ወጣቶች «ግብረ ድቄና» የጨረሱ ቢሆኑም ይህን ጥቅስ የሚያውቁት ሆነው አልተገኙም። አንደኛው እንደተናገረው ማክሙን ሳመታት በላይ በቤተ ክህነት ቆይቷል። ሆኖም የመዳንን መንገድ ግን አልተረዳም ነበር። ቤተ ክርስቲያንን መዳኛው ያደረጋትም ለዚሁ ነበር። በ1ኛ ቆሮንቶስ 6፡19-20፡ «ወይስ ሥጋችሁ ከእግዚአብሔር የተቀበላችሁት በእናንተ የሚኖረው የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንደሆነ አታውቁምን?—ሰለዚህ በሥጋችሁ እግዚአብሔርን አክብሩ» ይላል። በ1ኛ ቆሮንቶስ 3፡16-17 ደግሞ፡ «የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ እንደ ሆናችሁ የእግዚአብሔርም መንፈስ እንዲኖርባችሁ አታውቁምን?—የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ቅዱስ ነውና፤ ያውም እናንተ ናችሁ» ተብሏል።

በብሉይ ኪዳን ቤተ መቅደስ የእግዚአብሔር ማደሪያና መገኛ ነበር። እግዚአብሔርም ሕዝቡን የሚገናኛቸው በአንድ ማዕከላዊ ቦታ በቤተ መቅደስ ነበር። «ማደሪያዬንም በእናንተ መካከል አደርጋለሁ፤ ነፍሴም አትጸየፋችሁም። በመካከላችሁም እሄዳለሁ፤ እኔም አምላክ እሆናችኋለሁ፤ እናንተም ሕዝብ ትሆኑኛላችሁ» እንደ ተባለ በዘሌዋውያን 26፡11-12 ይመልከቱ።

በአዲስ ኪዳን ግን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመካከላችን ሰላደረ፤ አማኑኤል የተባለው ለዚሁ ነበር። በመሆኑም በስሙ ያመነውን ሰዎች የአካሉ መገኛ፡ የመንፈሱ ማደሪያ መቅደስና እንዲሁም የአካሉ ብልቶች አደረገን። እኛ ግን ይህን ዘንግተን ድርጅታዊ መዋቅር ስናስፋፋ መንፈሳዊ ይዘታችን ሊበላሽ የቻለ ይመስለኛል። እኛ እኮ የክርስቶስ አምባሳደሮች ነን። ቆም ብለን ይህንን እንድናስብ እፈልጋለሁ። በ1ኛ ቆሮንቶስ 5፡20 የተጠቀሰው መልእክተኛ የሚለው ቃል አምባሳደር ማለት ነው። በኤፌሶን 6፡20ም ይኼው ቃል ተጠቅሷል።

መቼም በየቤተ ክርስቲያኑ የተለያየ የአደረጃጀት ስልትና ዘዴ ሊኖር ይችላል። ለነገሩ ይህንን የጀመሩት ሰዎች ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ወንጌል አስረጫጫትና ገድል ይተርካል እንጂ አወቃቀር ላይ እምብዛም ግልጽ አድርጎ የሚናገረው ነገር አለመኖሩ ይታወቃል። አንዳንድ ሰዎች ግን ለራሳቸው እንዲያመች ያልተጻፈውን ወደ መጽሐፉ ውስጥ እያነበቡ ይኼኛው ትክክል ነው፤ ያኛው አይደለም ይላሉ። በመሠረቱ ድርጅታዊ አሠራርን ለማጎልበት በሚደረግ የአወቃቀር ዘዴ ላይ ተቃውሞ የለኝም። ይህ ደግሞ በቅንነት ከታሰበ ይጠቅማል እንጂ አይጎዳም።

በዘመናት ውስጥ የተከሰቱት የተሐድሶ እንቅስቃሴዎች ሁሉ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሚባሉት የሚያደርጉትን ተግባር በመኮነን መሻሻል እንዲደረግና ወደ መጽሐፍ ቅዱስ የተጠጋ የመመለስ (ተሐድሶ) ፍላጎት የታየባቸው ነበሩ። ይህንንም ሲያደርጉ ዋጋ ከፍለዋል። የሥልጣን ጥመኞች ቤተ ክርስቲያንን ለመሸጥ የፈለጉት ገና ከመጀመሪያው ምእተ ዓመት ጀምሮ እንደነበር ታሪክ ይመሰክራል። ለምሳሌ፡- በ3ኛ የዮሐንስ መልእክት ቁጥር 9-10፡ «ወደ ቤተ ክርስቲያን ጸፍሁ፤ ዳሩ ግን ዋናቸው ሊሆን የሚወድ ዲዮፕራጢስ አይቀበለንም፤ ስለዚህ እኔ ብመጣ፤ በእኛ ላይ በክፉ ቃል እየሰፈሰፈ የሚያደርገውን ሥራውን አሳስባለሁ፤ ይህም ሳይበቃው እርሱ ራሱ ወንድሞችን አይቀበልም፤ ሊቀበሉአቸውም የሚወዱትን ክልክሎ ከቤተ ክርስቲያን ያወጣቸዋል» ብሎ ጽፎአል። ያ የፍቅር መልእክት ጸሐፊ ዮሐንስ ይህንን ካለማ ነገሩ እጅግ የከፋ እንደነበር መገመት ይቻላል።

የመካከለኛው ዘመን ታሪክም ይህንኑ ያስረዳ እንደነበር እንገነዘባለን። የተሐድሶ መሣሪያዎች የሆኑት እነ ማርቲን ሉተር፤ ካልቪን፤ ዝዊንግሊና ሌሎችም ይህንኑ ነበር ይዘው የተነሡት። ምእመኑ መጽሐፍ ቅዱስን በቋንቋው አንብቦ እንዲረዳ፤ ጳጳሳቱ የጫኑበት ቀንበር ትክክለኛ አለመሆኑን አስረድተዋል። በዚህም እስከ ሕይወት መሥዋዕትነት ከፍለዋል። መሞት ካልቀረ ለእውነት መሥዋዕት ሆኖ መሞት ምንኛ መታደል ነው? የአምላክ ባሪያዎች ትዕግሥታቸው በዚህ ነውና! እንዲያው በወኔ መሞት ግን ኪሳራ ነው።

በዘመናችን ተቃውሞ ብዙ ጊዜ ለመሥዋዕትነት ባያደርስም፤ ከቤተ ክርስቲያን አባልነት መባረርን አስከትሏል። ሆኖም ግን በአንዳንድ አገሮች አሁንም ያሉት ስደቶች እጅግ የከፋ ናቸው።

እስቲ በአሁኑ ጊዜ ያሉትን የቤተ ክርስቲያን አስተዳደራዊ መዋቅሮችንና አደረጃጀቶችን እንመልከት። በእርግጥ እነዚህም ቢሆኑ አዝማሚያቸውን በማየት የሚቀርበው ስም ተስጥቷቸው ነው እንጂ አንዱ ከሌላው እንደሚሻል በመጽሐፍ ቅዱሳችን ውስጥ በግልጽ ቁርጥ ተደርጎ የተጠቀሰ እውነታ የለም። ምናልባትም አይታወቅም ማለት ይቻላል። በመሆኑም አመዳደቡን ሰዎች ናቸው የመደቡት።

ቀደም ሲል በምራፍ አራት ውስጥ የተጠቀሱት የአመራር ዘዴዎች/ሰልቶች የመሪውን ሥነ ልቡናዊ ዝግጅትና ባሕርይ ሲያሳዩ፣ ከአስተዳደር/አገዛዝ አወቃቀር ጋር ግንኙነትም አላቸው ማለቱ ይታወሳል። በማናቸውም የአስተዳደር መዋቅር ውስጥ ሆኖ ባሕርይን ማንጸባረቅ ይቻላል። ስለሆነም ሰልቶቹ ወደ ሰብዓዊነት ባሕርይ ሲያዘነብሉ አደረጃጀት ደግሞ ሥነ ፖለቲካዊ ሆኖ፣ የድርጅትን ወይም የቤተ ክርስቲያንን የአስተዳደር መዋቅር ያመለክታል። አደረጃጀት በምርጫ ሲደረግ ባሕርይ ግን ተፈጥሮአዊ ነው፤ በተጨማሪም ሥነ ልቡናዊና ባሕላዊም ሊሆን ይችላል።

በመሠረቱ በዛ አድርገው የሚያቀርቧቸው ሰዎች ቢኖሩም ለጊዜው ከጥንት ጀምረው የሚጠቀሱትንና የተለመዱ የሚመስሉትን ሦስቱን ያህል ለማቅረብ እሞክራለሁ። እነዚህን የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር/አገዛዝ ወይም የአደረጃጀት መዋቅሮች በዚህ ስፍራ በዝርዝር ማቅረብ አስፈላጊነቱ ጎልቶ ባይታየኝም ለጊዜው ጽሑፉን የተሟላ ለማድረግ ብቻ በማሰብ በጥቅሉ ጠቀስቀስ ለማድረግ ይሞክራል። የቤተ ክርስቲያን ዋናው ቁም ነገርና የዚህችም መጽሐፍ ዓላማ ይህ ባለመሆኑ ገጽ ማጣበብ ተገቢ መስሎ አይታይም። በዚህ ነገር መከራከርና ነገር ማብዛት እውነታውን አይጨምርም፤ ደግሞም አያጎድልም።

1.1 ኤጲስ ቆጶሳዊ (Episcopal)፡-

ይህ አስተዳደራዊ መዋቅር በጳጳሳት፣ በቆሞሳት፣ በካህናትና ሽማግሌዎች፣ እንዲሁም በዲያቆናት የሚካሄድ ሲሆን በተለይ ጳጳሳት/ ኤጲስ ቆጶሳት ከፍተኛውን የሥልጣን እርከን ይይዛሉ። ሥልጣኑም እንደ ንጉሣዊ ቤተሰብ (Monarchy) ሆኖ ከሐዋርያት እንደ ወረደና እንደ ተወረሰ የሚቆጠር ተደርጎ ይወደሳል። ልዩነቱ ሐዋርያት ከቦታ ቦታ ሲሄዱ፣ ይህኛው ግን በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ይወሰናል ይላሉ። በመሆኑም ወንበሩ የቋሚነት ባሕርይ አለው። ለሌሎችም መንፈሳዊ ሹመት ለመስጠት ከጳጳሱ/ኤጲስ ቆጶሱ (Pope & Bishop) ብቻ መሆን የለበትም ይላሉ። አንዳንዶቹ

እንደሚሉትም የሚቀጥሉት ሁለቱ ድርጅቶች እንጂ ቤተ ክርስቲያን ብቻ አይደሉም። ይህ አስተዳደራዊ መዋቅርም በሀገራችን የሚሠራበት ሲሆን፤ በተለይ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን፤ በካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን፤ በሜቶዲስቶችና በአንግሊካን አብያተ ክርስቲያናት ይዘወተራል።

በዚህ ዓይነት አስተዳደር የሥልጣን ተዋረድና የእዝ ሰንሰለቶች በግልጽ የተቀመጡና የሚታወቁ ናቸው። ሥልጣንም እጅ በመሜን የሚሰጥ ሹመት ሆኖ ከሐዋርያት ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ነው ይላሉ። በመሆኑም የሐዋርያነት ሥልጣን አለን ይላሉ። በምእመናንና በሌሎች አገልጋዮች/ማለትም ቀለብ በሚከፈላቸው መካከል ግልጽ ልዩነት ይታያል። «ዊሊያም ራምሴ»* የተባለ ጸሐፊ እንደዘገበውም በ4ተኛው ምእተ ዓመት መጨረሻ አካባቢ እንኳን ካህናቱ በንግድ ሥራ ይተዳደሩ ነበር። ሆኖም ግን ቀስ በቀስ ኤጲስ ቆጵላት ከዚያም አንዳንድ ሽማግሌዎችና ዲያቆናት ከንግድ ተግባር እንዲገለሉና እንዲያገለግሉ ተደርጓል ይላል። ይህም ልምድ እስከ አሁን ድረስ በገጠሪቱ የግሪክ መንደሮችና በሌሎችም አንዳንድ አገሮች ሊኖር ይችላል ብሏል። በእኛስ አገር የለም ይሆን?

በእርግጥ የኤጲስ ቆጵላት አገላለጽ ደረጃ ይለያያል። ቀለል የሚለው የኤጲስ ቆጵላዊ አስተዳደር በሜቶዲስቶች ቤተ ክርስቲያን የሚገኘው ነው ይባላል። የሮማዊት ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ግን ከፍተኛው የሥልጣን አወቃቀር ዓይነት ነው። ጳጳሱ ከሌለ ቤተ ክርስቲያን ልትኖር የምትችል አይመስላቸውም። ቁልፉ እርሱ በመሆኑ እርሱ ከሌለ አለቀ ማለት ነው። በመሠረቱ መጋቢያንም የመመደብ ኃላፊነት የጳጳሱ/የኤጲስ ቆጵሱ ይሆናል። በሜቶዲስት ቤተ ክርስቲያን ግን ላላ ያለ አስተዳደር ይታያል። በአንዳንድ ቤተ ክርስቲያናትም እነዚህ ኤጲስ ቆጵላት ትስስር ስላላቸው እንደ ልዑላን ቤተሰብ ይቆጠራሉ። አፂሿማቸውም ከላይ ወደ ታች በሌላ ጳጳስ/ኤጲስ ቆጵስ ተመርጠው ነው እንጂ ከታች ወደ ላይ አይደለም።

ጳጳሱም በራሱ የሚናገረው ባልተገደበ ሥልጣኑ ሲሆን ሥልጣኑም ከላይ ከእግዚአብሔር ዘንድ የተሰጠው ነው ብሎ ያምናል። «ኤክስ ካቴድራ» (Ex Cathedra) የሚባለውም ይኼው ነው። የሚያስተላልፋቸውም መመሪያዎች ጥያቄ ውስጥ የማይገቡና ተቀባይነት ያላቸው መሆኑን (Infallible) አስረግጦ ይናገራል።

* Neil Braun, *Laity Mobilization*, (USA, William E. Pub. 1971), P.34.

በሰዚህ ጳጳሱ ፍጹምነትን የያዘ ሊሆን ነው። ይህን አስተዳደር የሚቃወሙ ሰዎች ሥልጣኑ ስጋት ውስጥ ስለሚከታቸው አስቸጋሪ እንደሆነ ይናገራሉ።

ከዚያም በተረፈ የሰውየው ማንነት ሳይሆን ለሹመት የሚታየው የያዘው ስፍራ ብቻ ነው። ሺሜውም እርሱን የሚመስለውን ይሾማል ይላሉ። በዚህ ዓይነት ነበር ጳውሎስ በ2ኛ ቆሮንቶስ 11፥13 ውስጥ፡ «---እንደ እነዚህ ያሉ ሰዎች የክርስቶስን ሐዋርያት እንዲመስሉ ራሳቸውን እንዲለውጡ፤ ውሸተኞች ሐዋርያትና ተንኮለኞች ሠራተኞች ናቸውና» ሲል፤ ይሁዳም በመልእክቱ በቁጥር 12 «እነዚህ---እንደ እርሾች ያለ ፍርሃት ራሳቸውን ይጠብቃሉ» ብሏል። ይህ አሠራር እንግዲህ ምን ያህል መጽሐፍ ቅዱሳዊ እንደ ሆነ አንባቢ ሊገምት ይችላል። በተረፈ ግን ጥብቅ አስተዳደሩ እንደተቀሩት አብያተ ክርስቲያናት ከመበታተንና ከመከፋፈል ጠብቋቸዋል። ይህም ብርቱ ጎኑ ነው ይባላል።

1.2 ፕሬስብቴሪያል (Presbyterial)፡-

ይህ የአስተዳደር አደረጃጀት በሽማግሌዎች ሲኖዶስና በጠቅላላ ጉባኤ የሚሠራ ነው። ሥርዓቱም በትክክል ተቀነባብሮ የተቀመጠው በካልቪን ሲሆን በ17ተኛው ክፍለ ዘመን በስኮትላንድና በእንግሊዝ አገሮች በስፋት ዳብሮ ተሠርቶበታል። ይህም በአዲስ ኪዳን ውስጥ እንደተጠቀሰው ፕሬስብቴሪስና ኤፒስኮፖስ [*Πρεσβυτερος* = (Presbyteros) & *Επισκοπος* = (Episkopos)] ተወራራሽና ተመሳሳይ ያደርጋቸዋል። መሠረታዊ ልዩነታቸው እንደሚባለው ኤፒስኮፖስ የተለመደው በአሕዛብ/ግሪኮች ቤተ ክርስቲያን መሆኑ ነው። በምኩራብ አሠራር ውስጥ ያለፉት የአይሁድ ቤተ ክርስቲያናት ግን ፕሬስብቴሪያዊ ሆነዋል።

በእነርሱ አሠራር የሕዝብ ሽማግሌዎች መኖር የተለመደ ባሕል ነው። ይህም እንደ ሪፐብሊክ (Republic) አሠራር ነው። በዚህም በሽማግሌዎች መካከል ልዩነትና መበላለጥ ሳይኖር በአንድነትና በጋራ ይሠራሉ። ሥልጣናቸውም እኩል ሆኖ በጋራ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ይሠራሉ። በዚህም አስተዳደር የሚታወቀው የሽማግሌዎች፣ የፓስተሮችና የዲያቆናት ሥልጣን ነው። በእርግጥ ሽማግሌዎችንም የሚያስተምሩ (teaching/Clergy) እና የሚገዙ (Ruling/Laity) ብለው ይከፋፍሏቸዋል። ፓስተሮችና

ሽማግሌዎችም በአጠቃላይ ስብሰባ ይካሄዳሉ። ሽማግሌዎችም የሕዝብ ተወካዮች ሳይሆኑ ጉባኤ የሚያስተዳድሩ ናቸው። ከዚህም የአጥቢያ ሽማግሌዎች የራሳቸው ትልቅ ጉባኤ ወይም ሲኖድ (Council or Synods) ሊመሠርቱ ይችላሉ። ሥልጣናቸውም በአጥቢያው ቤተ ክርስቲያን ጠቅላላ ጉባኤ ስብሰብ የሚወሰን ይሆናል። የሽማግሌዎቹና የሲኖዱ ውሳኔም ምክር አዘል ሳይሆን እንደ ኢየሩሳሌም ጉባኤ ሥልጣን ያለው ነው። (የሐዋርያት ሥራ 6፥29ን ይመልከቱ)። ሆኖም ግን ይኼኛው የሥልጣን ገደብ በብዙዎች ላይ ያተኮረ እንጂ በአንድ ሰው ማለትም ጳጳስ ላይ የሚያነጣጥር ሥልጣን አይደለም። የተመረጡት ሽማግሌዎች በእያንዳንዱ ምእመን ስም የሚሠሩ ናቸው። ሥልጣንም ለተመረጡት ሽማግሌዎች (Elders) በአንድነት ይሆናል።

ፕሬስብቴሪያል አስተዳደር/አገዛዝ ከግሪኩ ቃል (Presbuteros) ሽማግሌ ከሚለው ቃል የተወሰደ ሲሆን የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ስብሰብ ነው። እነዚህ ሽማግሌዎች የተሾሙ ወይም የተመረጡ ሊሆኑ ይችላሉ። የማኅበረ ምእመኑን/ የጉባኤተኛውንም (Congregation) አሳብና ፍላጎት ይወክላሉ። ይህም የሽማግሌዎች ስብሰብ ከፍተኛው የሥልጣን አካል ይሆናል ማለት ነው። እንዲህ በመሆኑም የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያንን ሥልጣን ተዋረድ ዝቅተኛ ያደርገዋል ይላሉ። ይህ እንደ ደካማ ጎን የሚታይ ነጥብም ነው። ምክንያቱም አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት የራሳቸው ሥልጣንና አስተዳደር ሊኖራቸው ይገባል። የአጥቢያው ቤተ ክርስቲያን አስተዳደርና ሥልጣንም በተመረጡት ሽማግሌዎች (በጋራ) እንጂ እንደ መጀመሪያው በአንድ ሰው እጅ አይሆንም/መሆንም የለበትም። የእነዚህ ተቃዋሚዎችም ሽማግሌዎቹ አገልጋዮች/ተወካዮች ይባላሉ እንጂ በእጅ አዙር ገዥዎች ናቸው ይሏቸዋል። ይህም በሥልጣናቸው አላግባብ ይጠቀማሉ ማለት ነው።

1.3 ኮንግሬጊኸናል (Congregational)፡-

ይህ የአስተዳደር ዓይነት ደግሞ በምእመናን ስብሰብና በጠቅላላ ጉባኤ ላይ ያተኮረ ሲሆን አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የራሷ የሆነ ሥልጣን በሚኖራት መልኩ የሚዋቀር ነው። የአጥቢያዎች አጠቃላይ ጉባኤ ለምክርና ለመደጋገፍ የሚደረግ ብቻ ነው። መሪዎች ከየአጥቢያው ይመጣሉ። እያንዳንዱ አጥቢያም በራሱ የክልል ሥልጣን ይሠራል። ለአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የበላይ አካሏ ክርስቶስ ብቻ ነው ይላሉ። በዚህ ዓይነት አሠራርም ዲሞክራሲና የክልል አስተዳደር ነጻነት አለ ይባላል። የራሳቸውንም

ፓስተር/ሽማግሌ ይሾማሉ፤ ይመርጣሉ፤ ሲያስፈልግም ይሽራሉ።
ቤተ ክርስቲያንም (የምእመናን ጉባኤ) ከመሪዎቿ ጋር በመሆን
ውሳኔ ታስተላልፋለች፤ ለወንጌል አገልግሎት ሚሲዮናዊያንንም
ትልካለች።

በእርግጥ ይኼኛው ገደብ ያለፈ ነፃ አሠራርን (Independency)
የሚያበዛ ዲሞክራሲ (Democracy) ነው ብለው የማይቀበሉም
አሉ። ምክንያቱም በአንጾኪያ የነበረችው ቤተ ክርስቲያን ራሷ
ችግሯን መፍታት ሲገባት ወደ ኢየሩሳሌም ይዛ አትሄድም ነበርና
ይላሉ። (የሐዋርያት ሥራ 15ን ይመልከቱ)። ሽማግሌዎችም
ተጠሪነታቸው ለጠቅላላው የምእመናን ጉባኤ ነው። እያንዳንዱ
አባልም በእኩልነት የሚታይ ሲሆን እኩል ድምፅም ይኖረዋል።

ይህንን አሳብ የሚቃወሙ ደግሞ አጥቢያዎች በክልላቸው ሥልጣን
መሥራት ይገባቸዋል እንጂ አጠቃላይ የአጥቢያዎች ኅብረትና ስብሰባ
እንደ የበላይ አካል መታየት የለበትም ይላሉ። ሆኖም በተግባር ሲታይ
ግን የአንዱ በአንዱ መደጋገፍና መተባበር አስፈላጊ የሚሆንበት ወቅት
አለ፤ ይህም ኅብረትን ያጠናክራል። የክርስቶስም አካል አንድ ነው።
ሥልጣንም በጋራ ኅብረት በጉባኤው/ምእመኑ እጅ ይሆናል ይላሉ።
ይህም የአስተዳደር ሥርዓት ምእመናን እንደ ስጦታቸውና ጸጋቸው
መጠን በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ እንዲያገለግሉ ዕድል ይሰጣል።
በአባላት መካከል ወይም በመሪዎችና በአባላት ላይ ምንም ዓይነት
ልዩነት አይኖርም ብለው ያምናሉ፤ ያስተምራሉም። እንደ
እግዚአብሔር ቃል መሠረት (1ኛ ጴጥሮስ 2፡9-10፤ ዘጸአት 19፡7)
የሁሉንም አባል የከህነት አገልግሎት ብቃት ያከብራሉ፤
ድርሻቸውንም በመወሰን ሥራውን ያከፋፍላሉ።

ሆኖም ግን አስተዳደሩ ልቅ መሆን እንደሌለበት እንገነዘባለን።
ፌደራላዊ አሠራርንም ከዚህ ጋር ማገናዘብ የሚቻል ይመስለኛል።
ስለሆነም የአንድ አገር ሕዝብ ሁሉ በአንድ ቦታ ተሰብስቦ ለራሱ
መመሪያና መተዳደሪያ አያወጣም፤ በየደረጃው ግን አሳቡን የሚሰጥበት
መድረክ በተወካዮች ምክር ቤት በኩል ይመቻችላታል። በቤተ
ክርስቲያንም እንደዚሁ ነው። ምእመናን ሁሉ (በተለይ ቁጥራቸው
ሲበዛ) ተሰብስበው ውሳኔ ያስተላልፉ ማለት አዳጋች ይሆናል።
የምእመኑን አሳብ በማሰባሰብ ግን ሥርዓት የሚያስይዙ ተወካዮች
ያስፈልጋሉ። ለምሳሌ፡- የባፕቲስቶች ማኅበረ ምእመናን
(Congregationalists) እና በዛ ያሉት የሉተራን ቡድኖች በዚሁ
ዘዴ ይጠቀማሉ። አልፎ አልፎ የኢትዮጵያ አብያተ ክርስቲያናትም
በዚህ ዘዴ ይጠቀማሉ።

የቤተ ክርስቲያን አስተዳደርን/አደረጃጀትን በተመለከተ በተለይ የዓለም አብያተ ክርስቲያናት መሪዎች የሎዛን ኮንፍራንስ በ1927 ዓ.ም. ካደረጉ ወዲህ እነዚህን ዋና ዋና ዘዴዎች ወይም አደረጃጀቶች እንደ አመራር ስልት ሁሉ እንዳስፈላጊነቱ በመቀላቀል፤ በማዳቀልና በመበወዝ ሊሠራባቸው የሚችሉ አያሌ መከራዎች ተደርገዋል። ለምሳሌ፡- የሙሉ ወንጌል አማኞች ቤተ ክርስቲያን እያንዳንዱ ተወካይ ሽማግሌ የሚገኝበት የአስተዳደር ጉባኤ/ስብሰብ እንደ ፕሬስብቴሪያን ሲታይ፤ ለአጥቢያዎች የሚሰጠው ነፃ አስተዳደር ደግሞ ማኅበረ ምእመናናዊ ያደርጋታል።

በእርግጥም ከዚያን ስብሰባ በኋላ እያንዳንዳቸው የሚኖራቸውን ጥንካሬና ድክመት ለመገመት ተችሏል። ለምሳሌ፡- በኦርቶዶክስና በካቶሊክ አብያተ ክርስቲያናት ብዙ መከፋፈልና መለያየት ወይንም መገንጠል የማይከሰተው የአስተዳደሩ ጥብቀት ለመለያየት የማያፈናፍን በመሆኑ ነው ይባላል። ይህም እንደ ጥንካሬ ይወሰዳል። በኮንግሮጌሽናሎች ግን አያሌ መከፋፈልና መገንጣጠል ይታያል ይባላል።

በሌላ አንጻር ደግሞ ስንመለከት ጥንት በእስራኤላውያን ታሪክ እንኳን የሕዝቡ ሽማግሌዎች በሕዝቡ ይመረጡ እንደ ነበር እንረዳለን። «ከእናንተ በየነገሳችሁ ጥበበኞች፣ አስተዋዮችም፣ አዋቂዎችም፣ የሆኑትን ሰዎች ምረጡ፤ እኔም በሳያችሁ አደርጋቸዋለሁ።» (ዘዳግም 1፥13ን ይመልከቱ)። እነዚያም ሽማግሌዎች እግዚአብሔርን ያዩና ከእርሱም ማዕድ የበሉ ነበሩ። እግዚአብሔርም እንደተቀበላቸው የምናረጋግጠው፤ «እጁንም በእስራኤል አዛውንቶች ላይ አልዘረጋም፤ እነርሱም እግዚአብሔርን አዩ፤ በሉም፤ ጠጡም» (ዘጸአት 24፥11) ሲል በቁጥር 17 ውስጥ ደግሞ፤ «በተራራው ራስ ላይ በእስራኤል ልጆች ፊት የእግዚአብሔር ክብር እንደሚያቃጥል እሳት ነበር» ይላል።

በአዲስ ኪዳንም የሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 1 ውስጥ ይሁዳ አስቆሮቱን የሚተካ «ሐዋርያ» ለመምረጥ ተሰብስበው ጸልዋው (ያውም በዕጣ) ማትያስን ሾመው ነበር። እግዚአብሔር ያኔ ምን እንዳለ መልሱን አናውቅም እንጂ በሰው ደረጃማ አንድ ምትክ የሚሆን ሐዋርያ ጠቁመው መምረጣቸውን እንገነዘባለን። ቀጥሎም በምዕራፍ 6 ውስጥ፤ «---በመልካም የተመሰከረላቸውን መንፈስ ቅዱስና ጥበብም የምላባቸውን ሰባት ሰዎች ከእናንተ ምረጡ፤ ለዚህም ጉዳይ እንሾማቸዋለን» ተብሎ ተጠቅሷል። እዚህም ስፍራ የተመረጡት ሰዎች ሲሾሙ እግዚአብሔር አልተቃወመም። እንዲያውም በይበልጥ ተጠቀመባቸው እንጂ! እግዚአብሔር እንኳን

በሽማግሌዎች በዲያቆናት፥ በፓስተሮችና በሌሎችም አገልጋዮች ወይም «ተራ ምእመናን» ልዩነትን ሳያደርግ ሊጠቀም ይችላል። ማንስ እንዲህ አታድርግ ብሎ ይከለክለዋል? እግዚአብሔር እንዲሠራ ከፈለገ ቅድመ ሁኔታ አይገድበውም።

ከተመረጡት አንዱ እስጢፋኖስ ወንጌል ሲሰብከና ሲያስተምር (በምዕራፍ 6፥8 ጀምሮ) ጸጋንና ኃይልን ተሞልቶ በሕዝቡ መካከል ድንቅንና ታላቅ ምልክትን ሲያደርግ ነበር። ከዚያም በሚቀጥሉት ምዕራፎች ውስጥ የመሥዋዕትነትን ጽዋ ተጎነጫት።

ቀጥሎም ከምዕራፍ 8፥5 ጀምሮ ፊሊጶስ ወደ ሰማርያ ወርዶ ክርስቶስን ሰበካላቸው። መሰበክ ብቻም አልነበረም፥ በምልክትና በድንቅ ሥራውን አሳይቷል። እንዲያውም የመጀመሪያውን ከኢየሩሳሌም ተመላሽ ኢትዮጵያዊ ጃንደረባ የሰበከው፥ ምናልባትም ደቀ መዝሙር ያደረገውና በመንፈስ ቅዱስም ሠረገላ የተሣፈረው ይኸው ሰው ነበር። የእነዚያ ሰዎች አገልግሎት የዲቄና ነበር ቢባል ከእነርሱ ሕይወት ብዙ ልንማር የሚገባን ይመስለኛል። ዲቄናን ገንዘብ መሰብሰብና መቁጠር ብቻ ነው ያለው ማን ነው?

ምናልባት የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት በቅርጽ ኤጲስ ቆጶሳውያንና ፕሬስብቴሪያን የሆኑትን አሠራሮች የሚደግፍ መሰሉ አይታይም። በወቅቱ ሥልጣን የጠማቸው ደቀ መዛሙርትን እንኳን እንዲህ ነበር ያላቸው፦

«---የአሕዛብ ነገሥታት ይገዙአችዋል በላያቸውም የሚሠለጥኑት ቸርነት አድራጊዎች ይባላሉ። እናንተ ግን እንዲህ አትሁኑ፥ ነገር ግን ከእናንተ ታላቅ የሆነ በመካከላችሁ እንደ ታናሽ፥ የሚገዛም እንደሚያገለግል ይሁን።» (ሉቃስ 22፥25-27ን ይመልከቱ)። ይህን ያስተማራቸው በመካከላቸው ማናቸው ታላቅ ሆኖ እንዲቆጠር በተከራከሩ ጊዜ ነበር። እርሱ ወደ መስቀል ሲመለከት እነርሱ ወደ ዙፋን ያስቡ ነበር። መቼም ቢሆን የሥልጣን ጥመኞች አሳብ ሁል ጊዜ ይኼው ነው።

ቃሉ እንደሚል፦ «በቀና መንገድ የሚሄድ እርሱ ያገለግለኛል። ትዕቢትን የሚያደርግ በቤቱ መካከል አይኖርም፤ ዓመፅን የሚናገር በዓይኔ ፊት አይቀናም።» [መዝሙር (101)፥6-7ን ይመልከቱ]።

ስለዚህ መሪዎች በሚያገለግሉት ሕዝብ ተመርጠው ተጠያቂነታቸውም ለመረጣቸው ሕዝብ መሆኑ ተገቢ ነው። አለበለዚያማ ማን ጠይቋቸው? ችግርስ የሚመጣው በዚህ ምክንያት

አይደለም? ትግሉስ ይኼው አይደለም? በሌላ ስፍራ ደግሞ ጌታ ኢየሱስ ሲያስተምር፤

«---በምክራብም የክበራታ ወንበር፡ በገበያም ሰላምታና፡ መምህር ሆይ መምህር ሆይ ተብለው እንዲጠሩ ይወዳሉ። እናንተ ግን፡- መምህር ተብላችሁ አትጠሩ፡ መምህራችሁ አንድ ስለሆነ፡ እናንተም ሁላችሁ ወንድማማች ናችሁ። አባታችሁም አንዱ እርሱም የሰማዩ ነውና፡ በምድር ላይ ማንንም አባት ብላችሁ አትጥሩ» ብሎ ነበር። (ማቴዎስ 23፥6-12ን ይመልከቱ)።

በአሁኑ ጊዜ አለቃ-አለቃ፣ ፓስተር-ፓስተር፣ መሪ-መሪ፣ ሐዋርያ-ሐዋርያ፣ ወዘተ... የሚባሉ ሁሉ ይህን እንዴት ተገንዝበውት ይሆን? የኢቲሲ (Evangelical Theological College) ሥነ መለኮት መምህር የሆኑት ዶ/ር ብራይን ሆልት አንድ ጊዜ ከላይ በተጠቀሰው ጥቅስ ላይ ሲናገሩ፤ «እኔ ዶ/ር መባልን እፈራዋለሁ፤ አልወደውም፤ እኛ ወንድማማቾች ነን» ሲሉ ሰምቻለሁ። አንድ ጊዜ ደግሞ ዶ/ር ጆን ማክስዌልን «ሰማህ ያሉህን? ጆን ነው እኮ ያሉህ!» ብሎ መጋቢው ሲነግራቸው፤ «እኔ እኮ ጆን ነኝ፤ እናቱ ያንን ስም ነው የሰጠችኝ» ብለውታል። ይህ የጌታ ትምህርት እንግዲህ አገልጋይ/መሪዎች ከምእመኑ ጋር በእኩልነት የሚታዩበትንና ራሳቸውን ዝቅ አድረገው የሚያበረክቱትን አገልግሎት ያመለክታል። ለነገሩ ተግባራቸው እንጂ እንዲህ በሉኝ እንዲህ አትበሉኝ ማለት ምንም ለውጥ አያመጣም።

በሌላ በኩል ጌታ ኢየሱስና ጳውሎስ ሥልጣን ለቤተ ክርስቲያን በጥቅል መሆኑን ያመለክቱበት ስፍራ አለ። (ማቴዎስ 18፥15-17 እና 1ኛ ቆሮንቶስ 1፥2 ይመልከቱ)። ጳውሎስ ለቤተ ክርስቲያን በጥቅል መልእክቶችን ሲጽፍ በግል ግን ለጢሞቴዎስና ለቲቶ እንዲሁም ለፊልሞና ደብዳቤ ጽፎአል። ሲጽፍም እንደ የበላይ ባለሥልጣን ማለትም አንዳንድ ሰዎች እንደሚሉት ፓስተር አድርጎ ሳይሆን ምክር ለበስ ትምህርት ነበር ማለት ይቻላል። ምክሩም በወቅቱ ለእነዚያ አብያተ ክርስቲያናትና ወጣት አገልጋዮች ያስፈልጋቸው ስለነበር እንጂ «ፓስተር ጢሞቴዎስ፣ ፓስተር ቲቶ» ብሎ የላከው መልእክት አልነበረም።

በአጠቃላይ ከእነዚህ ሦስቱ የተለየ የአስተዳደር/የአደረጃጀት መንገዶች ቢኖሩም ከላይ የተጠቀሱት ዋነኞቹ ናቸው ማለት ይቻላል። በመሆኑም አንደኛው ከሌላው ይሻላል፤ በዘመናችንም መፍትሔ የሚሆን የአስተዳደር ስልትን ያስፍናል ከተባለ ምናልባት ከሌሎች በተለይም ከፕሬስብቴሪያን አንዳንድ ነጥቦችን ጨምሮና አዳብሮ

ኮንግሮጌሽናል (ማኅበረ ምእመናናዊ) የሚባለው ለዚህ ዘመን የተሻለ እንደሆነ ይገመታል። ፕሬስብቴሪያንም ብቻውን ሳይሆን በኮንግሮጌሽናል ተሳትፎ ከዳበረ የተሻለ ነው ይባላል።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በግልጽ ማለትም በ«ጥቁርና በነጭ» እንዳለ ልዩነቱ የተቀመጠ አስተዳደር የለም፤ አልነበረም። ይሁን እንጂ የመሪዎች የአመራር ባሕርይና ስልት ሁሉንም ሊያበላሽ ስለሚችል፣ ከአስተዳደር ቅርጽ ይልቅ ስልቱ ወሳኝ ነው ማለት ይቻላል። አንዳንዴ ስሙን ብቻ ይዞ በሰውዬው/በመሪው የአስተዳደር ቅርጽ (*Forms of church governments*) ሊበላሽ ይችላል። ስልቱ ግን የአስተዳደሩ ይዘት ነው። ስለሆነም ይዘት ከቅርጽ በጉልህ ይለያል። ኮንግሮጌሽናል ነን የሚሉትም በእርግጥ ከዘመኑ የቤተ ክርስቲያን ችግር አልጸዱም። እንዲያውም ችግራቸው ባይብስ?

ስለዚህ በተሞክሮ አሠራሮችን ማሻሻልና ማስተካከል ተገቢ ነው፤ ኃጢአትም አይሆንም። መጽሐፍ ቅዱስ ከዚህ ሌላ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር የሚጠቁመው የለም፤ ከዚህ በስተቀር አልተፈቀደም ያለበትም ስፍራ አይገኝም። መጽሐፉ ዝም ባለበት ዝም ብሎ የተሻለ አሠራር ለማድረግና ወደ ፍጹምነት ለማደግ ቢሞክር መልካም ይመስለኛል። እግዚአብሔር የሰውን ልጆች ልብ የሚመረምርና ስሜታቸውንም (*Motives*) የሚረዳ አምላክ ነው። የምንታገለው የግል ነጻነታችንን ለማወጅ ከሆነ ግን፣ እርሱ ገና ሳንተገብረው አስቀድሞ አውቆታል። ከእርሱ የሚደበቅ ነገር የለም። ሁላችን በእርሱ ፊት ራቁታችንን ነን። (ዕብራውያን 4፡13ን ይመልከቱ)።

ቤተ ክርስቲያን በመጋቢያዊ ወይስ በሽማግሌያዊ አስተዳደር ትመራ? መጽሐፍ ቅዱሳዊውስ አመራር የትኛው ነው? የትኛውስ ትክክል ይመስላል? በመሠረቱ በክፍል አንድ ውስጥ በአጠቃላይ መልኩ የተጠቀሰው የመሪ ባሕርይ ወደ ቤተ ክርስቲያን ዘልቆ እየገባ፣ አዳማዊ ሰው ብቅ ብቅ እያለ የሚያተራምስ ዓይነት ሆኗል። ስለሆነም በዚህ ክፍል በግልጽና በስፋት መተንተን አስፈላጊ ሆኗል። መጋቢነት ስጦታ ነው ወይስ በሥነ መለኮት ትምህርት የሚገኝ ሹመት? ጸጋ ነው ወይስ ትምህርት? ይህም አጠያያቂ ይሆናል።

እነዚህንና መሰል ጥያቄዎችን ማንሣት ላሉት ክፍተቶች መልስ ያስገኛል የሚል እምነት አለኝ። መጋቢነት መጋቢ ለመሆን፣ መንጋውን ለመንከባከብ የሚሰጥ ስጦታ ነው እንጂ መሪ ለመሆን አስተማማኝ ሊኖሩንላ አያስጥም የሚሉ ሰላሉ ይህንንም እንመለከታለን። መሪነትም ቢሆን ራሱ ያው ስጦታ ነው።

ለምሳሌ፡- በዘጸአት 18፡19-22 በሙሴና በሌሎች አለቆች መካከል ግልጽ ልዩነት ይታያል። ሙሴ እንደ መሪ (Leader) ሲታይ፤ ሌሎች አለቆች ግን እንደ አስተዳዳሪ (Administrators) ናቸው ማለት ይቻላል። ሙሴ የራሱ ድረሻ ነበረው፤ በእግዚአብሔር ፊት ወኪል ሆኖ ነገራቸውን ያደርሳል፤ ሥርዓቱንና ሕጉን ያስተምራቸዋል፤ የሚሄዱበትን መንገድ የሚያደርጉትንም ሥራ ያሳያቸዋል። በእውቀታቸውና ጥሩ ባሕርያት ከሕዝቡ የተመረጡት ደግሞ በሕዝቡ ላይ ሁልጊዜ ይፈርዳሉ። እንደ እውነቱ ከሆነ «አስተዳዳሪ» ሁሉ እውነተኛ «መሪ» ነው ማለት አይቻልም። አስተዳዳሪ ከመሪ ይለያል። ሁለቱ በጣም የሚመሳሰሉ ቢመስሉም ለየቅል ሆነው ልዩነት አላቸው። አስተዳዳሪ ሥራው መሠራቱን ብቻ ይመለከታል፤ መሪ ግን ሰውን ይመለከታል። አስተዳዳሪ ሕግና ሥርዓት ይገደዋል፤ መሪ ግን ግድ የሚለው ነገር ቢኖር ሰው ነው።

በተለይ ሥልጣን ከጥቅም ጋር ከተያያዘ ብዙ ችግር ስለሚፈጥር ጥልቅ ጥናት ማድረግ አስፈላጊ ነው። በግምት ወይም ለውጥ ለማምጣት ብቻ የሚሆን ነገር አይደለም። በሁሉም አቅጣጫ ቢሆን የመሪው ባሕርይ እጅግ ወሳኝ ነው።

ታዋቂው የአሜሪካ መሪ አብርሃም ሊንከን* "The Ten Cannots" በሚለው ወርቃማ ጽሑፋቸው እንዲህ ብለዋል (ሁለቱን እጠቅሳለሁ)፡- "You cannot further the brotherhood of man by inciting class hatred" ትርጉሙም «የመደብ ጥላቻን በማራመድ ወንድማማቾችን ማስፋፋት አትችልም» ማለት ሲሆን፡ "You cannot strengthen the weak by weakening the strong" የዚህኛው ትርጉምም «ኃይለኛውን በማዳከም ደካማውን ኃይለኛ ማድረግ አትችልም» እንደ ማለት ነው። የውስጥ የሆነ የባሕርይ ለውጥና ቅንነት እንጂ ማንም መራ አልመራ ፈቀቅ ላንል እንችላለን። የዚህ ዓይነት ባሕርይና ልምምድ የነበራቸው ኮሚኒስቶች ነበሩ። ነገር ግን አልሆነላቸውም። ከሰባ ዓመት ሳይዘልቁ ሕልማቸውና ዓላማቸው ከሸፈ። ዓለምም የወዛደሮች ሳትሆን፤ ሻል ያለ ዓለምም ሳይቀረን። በቤተ ክርስቲያንም የትርፍ ጊዜና የሙሉ ጊዜ አገልጋይ፤ ፓስተር ሽማግሌ፤ ወዘተ... እያልን የማይገባ መደብ መፍጠር እጅግ አላዛኝ ነው።

* Abraham Lincoln, a strong man who failed several times and finally was elected as the President of USA in 1860. It is said that he had only one year of formal education.

ከተጠቀሱት የአስተዳደር መዋቅሮች ጋር የሚሄድ፣ በአሁኑ ወቅትም በሀገራችን እንደ ትልቅ ነገር ተቆጥሮ መነጋገሪያ ርእሰ የሆነውን የአመራር ሁኔታ በምዕራፍ ሦስት ውስጥ በስፋት ይጠቀሳል። በቅድሚያ ግን በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የመሪዎች ዝግጅት በመጠኑ ይዳሰሳል።

ቤተ ክርስቲያንና የመሪዎች ዝግጅት

ይህ የአመራር አመለካከትና አሳብ (Concept) የኢትዮጵያ ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት በስደት በነበሩበት ዘመን እጅግም ጎልቶ ያልታየ ሲሆን፤ የመጀመሪያው ክፍለ ዘመን ቤተ ክርስቲያንም ጥያቄና መነጋገሪያ ርእሰ አልነበረም፤ ምናልባትም የማይታወቅ ነበር ማለት ይቻላል። «---እስራኤል ደግነትን ጥሎአል፤ ጠላትም ያሳድዱታል። በራሳቸው ነገሥታትን አነገሡ። ከእኔም ዘንድ አይደለም፤ አለቆችንም አደረጉ፤ እኔም አላወቅሁም» ይላል እግዚአብሔር፤ (ሆሴዕ 8፥3-4ን ይመልከቱ)።

በሐዋርያት ዘመን ዋና ተልእኮአቸውና የትኩረት አቅጣጫቸው (Core values) አድርገው ይዘውት የነበረው የጌታን ዳግም መመለስና የወንጌል ለዓለም/ለአሕዛብ ሁሉ መዳረስ በመሆኑ፤ የሥልጣን ሽኩቻው ጎልቶ አይታይም ነበር። በእርግጥ ቀደም ሲል ጌታ በሕይወተ ሥጋ በነበረበት ዘመን ማን ይበልጣል? ማን ይበልጣል? የሚለው ጥያቄ አጀንዳቸው ነበር። በኋላ ግን ቢበለጥም የሚኮነው ነገር እንደ ሌላ በውል ሲገነዘቡ ሁሉንም እርግፍ አድርገው ወንጌል ስርጭት ብቻ ነበር ትኩረታቸው።

ቀደም ባሉት ዓመታት ክርስትና አቋም እንጂ ፋሽን አልነበረም። ከደኅንነት ቀጥሎ ወንጌል ሰበካ፤ ከዚያም ቀጥሎ እስር/ወህኒ ቤት መግባት እንደሚጠብቀን፤ መደብደብና ስለ ክርስቶስም መጠላት ወይም መነቀፍ እንደሚኖር በግልጽ ይነገረን ነበር። የወንጌል የመለወጥ ኃይል በግልጽ ይሠራ ስለነበር እንደ አሁኑ ዘመን ብዙ ማባበልና ልምምጥ አይደረግም ነበር። ብዙ ወጣት የወንጌል አርበኞችም በተመሳሳይ መልኩ ወደ ፈጣሪያቸው ዘወር ሊሉ ችለው ነበር።

ወንጌል ይዘው ከሚሮጡት አብዛኞቹ ወጣቶች ውስጥ ግን ፋክራና ድንፋታ ሳይሆን እውነተኛ የክርስቶስ ፍቅር ይፍለቀላቅ ነበር። ቢመችም ባይመችም ፍቅር ከአጀንዳቸው አይለይም ነበር። በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት የአገር ግዛት ሚኒስቴር የሕዝብ ጸጥታ ጥበቃ ዋና ሹም የነበሩት የእነ ኮሎኔል ሰሎሞን ከድር ጥቅምት 30 ቀን 1964 ዓ.ም. በቁ./ ማ/2337/3077 የተላለፈው ሰርኩላርም እንኳን አላቆማቸውም ነበር። በዚህ ስፍራ ሰርኩላሩን መግለጽ ተገቢ ሳይሆን

ይቸላል እንጂ፤ እጅግ አስነዋሪ ጽሑፍ ነበር። መሪዎች በእውን ላይሆን በጭፍን በወገን ላይ የሞት ፍርድ የወሰኑበት ነበር ማለት ይቻላል።

ይህም ሲሆን እግዚአብሔር በወጣቱ ውስጥ ይሠራ ስለነበር የመሪነትና የማን ይበልጣል ማን ይበልጣል? ጥያቄ ፈጽሞ መነሣቱን እጠራጠራለሁ። በተለይ በክፍለ ሀገራት የነበረው እንቅስቃሴ እጅግ ፈታኝ ነበር። ከዚያም በዘመነ ደርግም ቢሆን አልፎ አልፎ ካልሆነ በስተቀር ሰዎች የቤተ ክርስቲያን መሪ ለመሆን እጅግ የፈሩበት ወቅት ነበር። መሪዎች እየተለቀሙ ይታሠሩ ስለነበር ማን ተመኝቶት? ቆራጥ አቋም የነበራቸው «እንቢ አሻፈረኝ ለምስሉ አልሰግድም፤ እጄን ለጠላት አልሰጥም፤ እዋጋለሁ በድል፤ የድል መንገድ ነው ይህ ጉዞዬ ማንም አይለየኝ ከጌታዬ፤ ድል በድል ጎዳና፤ ወዘተ...» እያሉ የዘመሩበት ጊዜ ነበር። ያም ጊዜ አለፈ፤ አያልፍ የለምና። ታዲያ ኃያላን እንደ ምን ወደቁ? የሥልጣን ጥመቾችስ እንደ ምን ሾልከው ገቡ? በጥቂት ዓመታትስ እንዴት እንደዚህ ሆንን?

በቅርቡ በአንድ መሥሪያ ቤት ስለ አንድ አማኝ ክርስቲያን የተባለውን ሰማሁ። አባባላቸውም አስገረመኝ። «የአሁኑ ዘመን ክርስቲያኖች የጀርባ አጥንት የላቸውም፤ እንደተቀቀለ ፓስታ ናቸው» እያሉ ቀለዱበት። አባባላቸው የምጸት ቢሆንም ነገሩ በጣም ያሳዝናል። እንደ ፓስታ ልፍስፍስ ከመሆንስ እግዚአብሔር ያድነን። ከአናብስት ጋር የታገሉ፤ አንገታቸውን በካራ የተቀሉ፤ በመጋዝ የተሰነጠቁ፤ ነገሥታትን በእምነት ድል የነሱ፤ በእሳት ውስጥ ያለፉና በፈላ ዘይት ስለ እምነታቸው ሲሉ የተቃጠሉ፤ ነገሥታትን የገሠጹ፤ ጉበኞችን ያጋለጡ፤ እግዚአብሔር ኃያል በሰልፍም ሁሉ ኃያል ያሉ ጀግኖች እንዳልነበሩ ያህል፤ በእኛ ዘመን ክርስቲያኖች «የተቀቀለ ፓስታ» መሆኑ ያስገርማል። የዚህ ሁሉ ድምር ግን የዘመኗ ቤተ ክርስቲያን ችግር ይመስለኛል። ቀደም ሲል ለመጥቀስ እንደሞከርኩት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ መስቀል ሲሄድ፤ እርሱ ሊጠጣው ስላለው የመከራ ጽዋ ሲያስብና ሲያሰላስል፤ ደቀ መዛሙርት ግን ማን ይበልጣል? ማን ይበልጣል? እያሉ ይከራከሩ ነበር።

በአሁኑ ጊዜ ዋናው ሥራ ተዘንግቶ በእንጀራ ጉዳይ ላይ ጊዜያችንን የምናጠፋ እየመሰለኝ ነው። **«የይሁዳ አለቆች ድንበርን እንደሚነቅሉ ሆነዋል፤ እኔም መዓቴን እንደ ውኃ አፈስሰባቸዋለሁ» ይላል እግዚአብሔር። (ሆሴ 5፥10ን ይመልከቱ)።** ድንበር መንቀል ውለታን መርላትና ወዳጅነትን መሻር ነው።

በአገር ደረጃም ይሁን በቤተ ክርስቲያን መሪ ለውጥ ካላመጣ፤ ሕዝብ ጠግቦ እንዲያድር ካላደረገና አገር ካላለማ፤ ሰላም እንዲሰፍን ካላደረገ፤ መሪነቱ ፋይዳ ስለሌለው፤ ትርፉ የታሪክ ተወቃሽ መሆን ብቻ ነው። እንደሚባለው «ጉልቻ ቢለዋወጥ ወጥ አያጣፍጥም» ነውና ምን ይደረጋል? በሁሉም አቅጣጫ ከጉልቻው መቀያየር በስተቀር ወጡ ያው፤ አሁንም ያው እየሆነ ተቸግረናል። ቤተ ክርስቲያንን ፓስተር መራ ሽማግሌ ቁም ነገር የለውም፤ ሁለቱም ያው ናቸው። በለጠ አልበለጠም ዋጋ የለውም። አያሌ ሰዎች ለወንበራቸው ሲሟገቱ እግዚአብሔር ደግ ነውና ወንበር በሌላቸው መሥራት ያውቅበታል። ወንበሩን ትቶ ሜዳ ላይ፤ ጫካ ውስጥ፤ ምሽግ ውስጥ ያሉትን የሥራው ተካፋይ ያደርጋቸዋል፤ አድርጓቸዋልም።

እግዚአብሔር ለሰዎች ስጦታን ይሰጣል። ሲሰጥም አያዳላም። ተማሪ አልተማረ፤ ዲግሪ ኖረው አልኖረው፤ ታዋቂ ሆነ አልሆነ፤ ወዘተ... ለእርሱ ጉዳዩ አይደለም። በእርግጥ መማር መልካም ነው፤ ራስን ለማዘጋጀት ይጠቅማልና። በእርግጥ አለመማር መልካም ነው ማለት አይደለም፤ ባለመማር ብዙ ብዙ ነገር ይቀርብናል፤ ያመልጠናልም። እግዚአብሔር በሰዎች ሊሠራ ዘወትር ዋሻ ውስጥ ከተቀመጡት፤ ዓሳ አጥማጆችና ቀራጮች ይጀምራል ማለት ግን አይደለም። እርሱ የራሱ ግንዛቤና አጥርቶ የሚያይ ዓይን አለው። ለምሳሌ እግዚአብሔር ጥንት ከተጠቀመባቸው ሰዎች ጥቂቶቹን መጥቀስ ይቻላል፡-

1. ሙሴ፡- በፈርዖን ቤት ከግብፅ ጥበብን የተማረና በቤተ መንግሥትም ያደገ፤ የንጉሥ የልጅ ልጅ/ልዑል ነበር። የቤተ መንግሥትን ሥርዓት ጠንቅቆ የሚያውቅና የተማረ ሰው ነበር ማለት ይቻላል። በዚያም የሚያውቁት ሰዎች ሊኖሩ እንደሚችሉ መገመት ይቻላል። ስለሆነም ይመስለኛል ወደ ንጉሥ ቤት የተላከው። ማንም የእኔ ብጤ መንገደኛ ንጉሥን ያውም «ፈርዖንን» ለመገሠጽ እንዴት ሊላክ ይችላል? በዘጸአት 11፡3 እንደምናነበው «ሙሴም በፈርዖን ባሪያዎችና በሕዝቡ ፊት በግብፅ አገር እጅግ የክበረ ሰው ነበረ» ይላል። ማንም ተራ ዜጋ በሀገር ደረጃ የታወቀን ሰው፤ ከሰውም ደግሞ ያውም ፈርዖንን መገዳደር እንዴት ይችላል? ነገር ግን ሙሴ ከእግዚአብሔር ዋገስን አግኝቶ፤ በተማረውም ጥበብ አማካኝነት ያደርጋቸው የነበሩት ድርጊቶችና አስተዳደራዊ አመራሮች አስገራሚዎች ነበሩ። ሆኖም ሙሴ ይታወቅ የነበረው በትምህርቱና በአመራር ችሎታው ላይሆን

በትሕትናው ነበር። «መሴም በምድር ላይ ካሉት ይልቅ እጅግ ትሑት ሰው ነበረ» (ዘጉልቁ 12:37 ይመልከቱ)።

2. **ዮሴፍ፡-** በንጉሥ ቤት ባለሟል ለነበረው ሰው በሎሌነትና ደግሞም በእስር ቤት የዘበኞች አለቃ ሆኖ ነበር። በዚያም ለአሥራ ሦስት ዓመታት አገልግሎ /በቂ ትምህርትና ልምምድ ሲያገኝ/ በኋላ ወደ ቤተ መንግሥት መጣ። የተሰጠውን ኃላፊነት ሁሉ በትክክል የተወጣ ታማኝ አገልጋይ ስለነበርና ጌታም ከእርሱ ጋር በመሆኑ በግብፅ ምድር ላይ ሳያስበውና ሳይመኘው ተሾመ። ፈርዖንም በዚህ ሰው በመገረመ፡ «--- በግብፅ አገር ሁሉ ያለ አንተ ማንም እጁንም እግሩንም አያንሣ» ተባለለት። ንጉሡም ለመተርጎም እንኳን አስቸጋሪ የሆነ ስም ለጠውረ «ጸፍናት ፕሪንስ» አለው። ግብፃዊ ትርጉሙ የተትረፈረፈ ሕይወት ማለት ሲሆን፤ ጀርም እንደ ተረጎመው ደግሞ የዓለም አዳኝ እንደ ማለትም ሊሆን ይችላል ብሏል። (ዘፍጥረት 41:44-45ን ይመልከቱ)።

3. **ዳንኤል፡-** በተለያዩ አራት ነገሥታት ፊት በታማኝነትና በቅንነት ከማገልገሉ በፊት በከለዳውያን ጥበብ የተካነና በባቢሎን ንጉሥ ጥበቃ ሥር ሆኖ የባቢሎንን ዘመናዊ እውቀት ሁሉ ተምሯል። በዳንኤል 1:17-20 መሠረት «ለእነዚህም ለአራቱ ብላቴኖች እግዚአብሔር በትምህርትና በጥበብ ሁሉ እውቀትንና ማስተዋልን ሰጣቸው። ዳንኤልም በራዕይና በሕልም ሁሉ አስተዋይ ነበረ---ንጉሡም በተነጋገራቸው ጊዜ ከብላቴኖች ሁሉ እንደ ዳንኤልና እንደ አናንያ እንደ ሚሳኤልና እንደ አዛርያ ያለ አልተገኘም፤ በንጉሡም ፊት ቆሙ። ንጉሡም በጠየቃቸው በጥበብና በማስተዋል ነገር ሁሉ በግዛቱ ሁሉ ከሚኖሩ የሕልም ተርጓሚዎችና አስማተኞች ሁሉ እነርሱ አሥር እጅ የበለጡ ሆነው አገኘባቸው» ቢል፤

ንጉሡ ደግሞ በተለይ ዳንኤልን «--- የሕልም ተርጓሚዎችና የአስማተኞች የከለዳውያንና የቃላተኞች አለቃ አደረገው» ይላል። (ዳንኤል 5:11ን ይመልከቱ)። በእሁኑ ጊዜ እንደሚታወቀው በዓለም አቀፍ የቃለ መጠይቅ ፈተና አሸነፉ ማለት ነው። የእግዚአብሔር እጅ ከእነርሱ ጋር ሆኖ ትምህርታቸውን በድል አጠናቀቁ ማለትም ይቻላል። ይህም እውቀት ለወደፊቱ ኑሮአቸው ጠቅሟቸዋል።

እንደዚህ ያለው «የትርፍ ጊዜ ሠራተኛ» ምናልባትም በሥራ የተወጣረ ባለሥልጣን፤ እንዲያውም የባለሥልጣናት አለቃ «እጅግ የተወደድህ ነህና---» ተብሎ በእግዚአብሔር የተነገረለት ሰው ነበር። (ዳንኤል 9፥23 እና 10፥11፤ 19 ይመልከቱ)። ቀደም ሲል እንደተጠቀሰው በተለይ በእንግሊዘኛው ትርጉም በጣም የተከበርህ "Highly Esteemed", [NIV] የተባለ ሰው ነበር። እንዲህ ሊባል የበቃው ዳንኤል ለአምላኩ በታማኝነት በመቆም ዋጋ ከፍሏል።

ሊት አንደርሰን በሥራ ስለሚወጠሩ መሪዎች እንደዚህ ይላል፡

"Busy people are not necessarily less committed.--
-Do not assume a direct correlation between busyness and level of Commitment." [Anderson, 1999: P. 74].

በሥራ ኃላፊነት የተወጠሩ ወይም ሥራ የሚበዛባቸው ሰዎች ቸልተኞችና ኃላፊነት የማይሰማቸው ናቸው ማለት እንደማይቻልና በተለይ ሁለቱ ማለትም (የሥራ ብዛትና ኃላፊነትን የመቀበል ድርሻ) ቀጥተኛ ዝምድና እንደሌላቸው ያስገነዝበበት ነበር። ለእግዚአብሔር ያለን ታማኝነት የሚለካው ራሳችንን ለእርሱ በሰጠነውና ባስገዛንበት መጠን ነው እንጂ ሙሉ ጊዜያችንን ስለሰጠን አይደለም።

በመሆኑም እግዚአብሔር ከመሰከረላቸው በጣም ጥቂት ሰዎች አንዱ ዳንኤል ነበር። እግዚአብሔር እንዲህ ከመሰከረለት በሰውማ እንዴት ይሆን? ምንስ መከሰሻ ያገኙበታል? ለእዚህ ነበር እነዚያ መኳንንት ዳንኤልን ሊከሱ ሲመካከሩ፡ «አምላኩ ሕግ በቀር በዚህ በዳንኤል ላይ ሌላ ሰበብ አናገኝበትም አሉ» ተብሎ የተጻፈውን በዳንኤል 6፥5 ይመልከቱ።

4. ጳውሎስ፡- ሳይለወጥ በፊት «---ከታናሽነቱ ጀምሮ የኖርሁትን ኑሮዬን አይሁድ ሁሉ ያውቃሉ፤ ሊመሰክሩ ይወዱ እንደ ሆነ በአምልኮአችን፤ ከሁሉ ይልቅ ሕግን በመጠንቀቅ እንደሚተጋ ወገን ፈረሳዊ ሆኜ እንደኖርሁ ከጥንት ጀምረው አውቀውኛልና። ---እኔም ራሴ የናዝሬቱን የኢየሱስን ስም የሚቃወም እጅግ ነገር አደርግ ዘንድ እንደገባኝ ይመስለኝ ነበር» (የሐዋርያት ሥራ 26፥4-9ን ይመልከቱ)። ይህ ሰው በገማልያል እግር አጠገብ ያደገ ነበር። የአባቶችን ሕግና ወግ ጠንቅቆ የተማረ

ነበር። (የሐዋርያት ሥራ 22፥37 ይመልከቱ) ። ታዲያ በዚህ እውቀቱ በኋላ ለእግዚአብሔር ምቹና ጠቃሚ መሣሪያ ሊሆን ችሏል። ራሱን ለእግዚአብሔር የሰጠ በመሆኑ ሮም ለይግባኝ በሄደ ጊዜ የማይደግፉት እንኳን እንደዚህ ብለዋል፡ «ከወንድሞችም አንድ ስንኳ መጥቶ ስለ አንተ ክፉ ነገር አላወራልንም ወይም አልተናገረብህም።» (የሐዋርያት ሥራ 28፥21ን ይመልከቱ) ። «መልእክቶቹስ ከባድና ኃይለኛ ናቸው ---ይላሉና---በሩት ሳለን በመልእክቶቻችን በኩል በቃል እንዳለን፣ በፊቱ ደግሞ ሳለን በሥራ እንዲሁ ነን» ይል ነበር። (2ኛ ቆሮንቶስ 10፥9-10ን ይመልከቱ) ። ይህ ሰው ጠንቃቃና ምሁር ፈሪላዊ እንደነበር እንገነዘባለን።

5. ማርቲን ሉተር፡- ጀርመናዊውም መነኩሴ የጽድቅ ጥማቱን ለማርካት ባደረገው ፍለጋ፣ የእግዚአብሔርን ቃል ለማጥናት በነበረው ጉጉት፣ የዓለምን የእምነት አቅጣጫ ወደ ቀጥተኛው መስመር እንዲዞር በማድረግ/ ቤተ ክርስቲያንን ከጨለማ ዘመን በማውጣት የነበረውን ስንክሳር በድፍረት ተቃውሞ ትልቅ ድርሻ ሲያበረከት፣ ለእውቀው ነገር በታማኝነት (Intellectual Integrity)* አሳይቶ ለእውነት በመቆም አልፎአል። ይህ ሰው የተማሪ መነኩሴ እንጂ መሐይም አልነበረም። የእግዚአብሔር ቃል ከበራለት በኋላ ግን ማን ማን ችሎት? ጀርመኖች በቆራጥነታቸው ይታወቃሉ። እግዚአብሔር ለዚህ ይሆን ይህን ሰው ዘመኑ በሆነ ጊዜ የፈለገው?

ሌሎችንም አያሌ አገልጋዮችን እግዚአብሔር በፈለገው መንገድ ተፈጥሮአዊ ችሎታቸውንና ያላቸውን ክህሎት በማየት እንደ ፈቃዱ ተጠቅሞባቸዋል። በመሠረቱ እግዚአብሔር ያልተማሩ ሰዎችን አይጠቀምም፤ ዓላማውን አይፈጽምባቸውም ማለት አይቻልም። አላምሮ ይጠቀምባቸዋል እንጂ። ሆኖም ግን ስላልተማሩ ሳይሆን ሊጠቀምባቸው ሲፈልግ ብቻ ነው። ቁም ነገሩ ከተጠቃሚው ነው እንጂ ከሸክላ ዕቃው/ሰውዬው አይደለም። ሐዋርያትን ግን ዘወትር ያልተማሩ ሰዎች ምሳሌ አድርጎ መጥቀስ ተገቢ አይመስለኝም። በእርግጥ ቀደም ሲል አልተማሩም ማለት ይቻል ይሆናል።

* John Stott, "The Contemporary Christian", 1992, P. 177.

ለምሳሌ፡- ጌታ ኢየሱስ ያስተምራቸው እንደነበር በማቴዎስ 5፥2 ውስጥ ተመዝግቦ እናገኛለን። ከእርሱ ጋር በነበሩበት ዓመታት ሁሉ አስተምሯቸዋል፤ አሠልጥኗቸዋልም። እንዲያውም የቲዎሪ (ንድፈ-አሳብ) ትምህርት ብቻ ሳይሆን በተግባራዊ ልምምድም እንዲፈተኑ አድርጓቸዋል። (ሉቃስ 9፥1-10ን ይመልከቱ)። ዓሣ አጥማጁ ጴጥሮስ ከምስት ዓመት ሥልጠና በኋላ በፊት እንደነበረው እንደማይሆን መገመት ይቻላል። ይህንን ሁኔታ ላለመማር የምንጠቀምበት ሰንካላ ምክንያት (Excuse) መሆን የለበትም። ከጌታ ጋር ያላለፉት ጊዜ በሰው ግምት ቢያንስ ቢያንስ ከዲፕሎም ትምህርት እንደማያንስ እገምታለሁ። ያውም ጌታ ያስተማራቸው ናቸው እንዳልተማሩ የሚቆጠሩት?

ስለዚህ መማር፣ እውቀት ማግኘትና ጥበብን መገብየት አልተከለከለም። መማር ግን ለጥቅም ማግኛ፣ እንጀራ ለመብያ ብቻ ከሆነ፣ ለሌላ ወገን የማይተርፍ ከሆነ አለመማር ይቻላል። ይህ ግን በአሉታዊ መልኩ ሲታይ ብቻ ነው።

መጠራታችን ለማገልገል ነው እንጂ በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ባለሥልጣን ለመሆን እንዳይደለ አስረግጫ መናገር አቸለሁ። በምድራዊ መንግሥትም ለሥልጣን የሚሾሙት ለተሾሙበት ሕዝብ ምንም ሳይፈይዱ የራሳቸውን ቤት ሲሠሩና ኑሮአቸውን መስለው የውፍረት በሽታ ሲጠናወታቸው ይታያሉ። «ፍየል ከመድረሷ ቅጠል መበጠሷ» እንደሚባለው ወዲያውኑ የአሠራር አውታራቸውን (Network) ዘርግተው፣ ቢቻላቸውም ዘመድ አዝማዳቸውን ከመስገሠግ አይመለሱም። ይህ ያለ ነበር፣ እየታየም ነው። አይናገርም እንጂ ከሕዝብ የሚደበቅ ምንም ነገር የለም፣ ሕዝቡ ያውቃል። ማንም እኔ አውቅልሃለሁ ሊለው አይገባም።

ማንኛውም ዓይነት ትምህርት ሲሰጥ ተቀዳሚ ዓላማው በችሎታ/በክህሎት፣ በአስተሳሰብና በአመለካከት እንዲሁም በተግባራዊ እንቅስቃሴ ለውጥ ለማምጣት ቢሆን አስተማማኝ እንደሚሆን የሥልጠና ጠበብት ይናገራሉ። በእርግጥ ተምረን የማንለወጥና የተሻልን ሰዎች የማንሆን ከሆነ ባንማር ይመረጣል። መደንቆር ይቻላል፤ ምርጫ ከጠፋ ማለት ነው። የሕይወት ለውጥና ብስለት መጨመር ከሌለ በየኮሌጆችና በሥነ መለኮት ትምህርት ቤቶች መሮጥና ዘመንን መጨረስ ፋይዳ አይኖረውም። ግማሹ በትምህርት ቤቱ ውስጥ ሾልኮ የወጣ ሆኖ ሲታይ፣ የለውጥ ወላፊን ምንም ሳይነካው ሲቀር ጥያቄ ይፈጥራል። ትምህርት ቤቶቹ የአገልጋይ መሪ ባሕሪ (Servant Leadership) እንቀርጻለን ይላሉ። ግለሰቡ ካልተለወጠ ቀለም ነክረው አያወጡት/አይቀቡት? ታዲያ መማራችን

ለአገራችንና ለወገናችን ብሎም ለቤተ ክርስቲያናችን ለውጥ የማያመጣና የማይጠቅም ከሆነ፤ ያባከንነው ጊዜ እጅግ ያላዝናል። በመሆኑም ከሰዎችም ሁሉ ይልቅ ምስኪኖች ያደርገናል።

በአገራችንም ያሉ የአሁኑ የአገር መሪዎቻችን ከምን ጊዜውም ይልቅ የተማሩ ናቸው ማለት ይቻላል። ለአገሪቱ ግን የእነርሱ ትምህርት ምን ጠቅሟት ይሆን? ወደ ፊትስ ምን ይጠቅማት ይሆን?

በአጠቃላይ መሪዎች በእግዚአብሔር ጥሪ ወይም ምርጫ፤ በሰዎች ጥቆማና ሹመት ሲገኙ ከዚህ በተለየ መልኩ ደግሞ አልፎ አልፎ በራሳቸው ጉልበትም መሪዎች ብቅ ብቅ ማለታቸው አይቀርም። ዳሩ ግን ሁሉም በችሎታውና በስጦታው ቢሰማራ መልካም ይሆናል። የመሪ ዝግጅት አስፈላጊ በመሆኑ ሀገራት፤ ድርጅቶችና ቤተ ክርስቲያንም ተተኪ መሪዎችን ለማፍራትና ለማዘጋጀት የዘወትር ጥረት ያስፈልጋቸዋል። ሥልጠና እንዲያው ለሥልጠና ብቻ ተብሎ የሚደረግ ከሆነ እርባና አይኖረውም። ዓላማና ዕቅድ፤ የሥምሪት አቅጣጫም ሊታሰብበት ያስፈልጋል።

ስለሆነም አብያተ ክርስቲያናት ተተኪና ታዳጊ መሪዎችን በማሠልጠን ተረካቢ ትውልድ ማዘጋጀት ይኖርባቸዋል። ሰዎች በዝንባሌያቸውና ባላቸው ክህሎት የዳበረ ልምምድ እንዲያገኙ ዕድል መስጠትና ሙከራ መደረግ ይኖርበታል። ለምሳሌ፡- እንስሳትን የማይወድ ሰው እረኛ ቢሆን ምን ውጤት ይገኛል? ይህም እጅግ አስፈላጊና ትኩረት የሚሻ አቅጣጫ ነው። አንድ መሪ ጥሩ መሪ ነው የሚባለው በዘመኑ ነገሮች ስለተሳኩለት፤ ሁሉም ነገር ስለተረጋጋና ሰላም ስላገኘ ሳይሆን እርሱ ካለፈ በኋላ እንኳን ቢሆን ያ እርሱ የጀመረው ተግባር በአግባቡ ሲቀጥል ብቻ ነው። ትውልድ የሚረግመው መሪ ምን መሪ ይባላል? የሚተኩትን የሚያወርሳቸውን ሲያገኝ የሚደሰት መሪ ያ እውነተኛ መሪ ነው። ትክክለኛ መሪ አሁን ላለበት ብቻ ሳይሆን ለሚቀጥለው ትውልድ የሚያስብና የሚያቅድ ነው። በዘመኔ ብቻ መልካም ይሁን እንጂ የሚመጣው ትውልድ የራሱ ጉዳይ የሚል አይደለም። እንደዚህ ያሉ መሪዎች አይላካላቸውም። ዘላለም በትውልድ ከመወቀስ በዘመናችን የሚገባንን ሠርተን ለማለፍ መጣር ይገባናል።

ኮንፊሺየስ (Confucius) እንደዚህ ብሏል፡- "Don't complain about the snow on your neighbor's roof, when your own doorstep is unclean."

ትርጉሙም፡ «የራስህ ደጃፍ ላይፀዳ በጎረቤትህ የቤት ጣሪያ ላይ ባለው በረዶ አታማርር።» እንደ ማለት ነው።

አንድ ጊዜ ጌታ እንደዚህ ብሎ ነበር፤ «በምድር ላይ እሳት ልጥል መጣሁ፤ አሁንም የነደደ ከሆነ ዘንድ ምን እፈልጋለሁ?» (ሉቃስ 12፡49 ይመልከቱ)።

የማገናዘቢያ ጥያቄ

2. መሪዎች እንዴት ይገኛሉ? እንዴትስ መዘጋጀት ይገባቸዋል?
3. ለቤተ ክርስቲያን አመራር የትኛው አደረጃጀት ይበጃል ይላሉ?
4. የመሪስ የራሱ ዝግጅት ምን ያህል አስፈላጊ ነው?

* Dale Carnegie, *How To Win Friends & Influence People*, Pocket Books, NY, (1971), P.27.